



DE TRANSCULTURELE DEKOLONISATIEVLOOT

THEORY OF CHANGE EN ACTIVITEITENPLAN

31-3-2021

.

Inhoud

1. Alliantie 3
1.1 Betrokken organisaties 3
1.2 Overzicht organisaties van de alliantie 5
1.3 Overzicht van de Theory of change 6
1.4 Conclusie 7
2. Maatschappelijke problemen 8
2.1 Probleemanalyse 8
2.2 Gebrek aan kennis 10
2.3 Overzicht maatschappelijk problemen 11
2.4 Aannames 12
2.5 Visie/ Onze droom 15
2.6 Meervoudige perspectieven 16
2.7 Transculturele identiteitsontwikkeling en doelgroepen 17
2.8 Transcultureel denken en handelen 18
2.9 De organisaties van onze alliantie als doelgroep 19
2.10 Meervoudige identiteit en burgerschapsvorming 20
3. Outcomes, indicatoren en output 21
3.1 Outcomes 22
3.2 Indicatoren output 23
3.3 Activiteiten en TOC 25
3.4 Kennis en informatie (educatie) 25
3.5 Kennis/ informatie 26
3.5.1 Belevenis van Cultuur 27
3.5.2 Uitwisselen van persoonlijke ervaringen 28
4. Activiteitenplan 29
4.1 Drie inhoudelijke pijlers 29
4.2 Digitalisering en educatie 31
4.3 Overzicht 13 activiteiten en omschrijving 33

5. De organisatie....41
5.1 Organisatieschema....41
5.2 Organisatorische stappen om output te halen....42
5.3 Organisatorische stappen....43
6. Risico's....44
6.1 Overzicht van ondervanging van risico's....44
6.2 Evaluaties....46
7. Begroting....47
8. Literatuur....47
9. Eindnoten....48

Inleiding:
Ons proces van alliantievorming is gestart vanaf september 2020. Aanvankelijk was het een initiatief van de Amsterdamse Stichting Dialoog-in-Actie met het regionaal samenwerkingsverband van het educatieproject Ontmoeten & (Her)denken van de regionale Indiëherdenking in Amstelveen. Deze organisatie werkte sinds 2007 met de stichting Dialoog-in-Actie samen met o.a. scholen in Amstelveen en Amsterdam. Ontmoeten & (Her)denken werd in 2020 ondergebracht bij Stadsdorp Elsrijk in Amstelveen die ook het regionale Openluchttheater beheert. Op deze laatste locatie wilde men eind 2021 een culturele muziekvoorstelling `Oost ontmoet West' organiseren. En zo ontstond onze alliantie vanuit een transculturele basis om de landen en drie cultuurgebieden van ons koloniaal verleden met elkaar te verbinden in Groot-Amsterdam.

Daarna sloot ook het samenwerkingsverband van de stichtingen de Brug en Geheugen van West in Amsterdam-West zich hierbij aan. Ook was daar een Indische groep Jembatan actief die wekelijkse soosavonden organiseerde. We bleken ongeveer met dezelfde activiteiten bezig te zijn, namelijk aandacht vragen voor ons koloniaal verleden in vooral de Oost. De meeste bezoekers aanvankelijk een migratieverleden vanuit Indonesië hadden. De afgelopen decennia kwamen daar ook steeds meer bezoekers uit Suriname en mediterrane gebieden bij. Ontmoeten & (Her)denken had, naast onderwijservaring en burgerschap, ook veel kennis en ervaring met Javanen en hindoestanen uit Suriname. Oost en West vonden zo elkaar. Na enkele gesprekken met de Amsterdamse wethouder Groot-Wassink en de klankbordgroep van burgemeester F. Halsema, besloten we mee te doen aan de Amsterdamse diversiteitssubsidies.

Aanvankelijk richtte de alliantie zich m.b.t. de bestuurlijke prioriteiten van de Amsterdamse diversiteitssubsidie op zowel `Inclusief Herdenken' als `Koloniaal verleden en doorwerking'. We besloten met dat laatste door te gaan want menige migrant die een koloniaal migratieverleden had, voelde zich miskend in de samenleving. Zo had een groot deel van de Amsterdammers onvoldoende kennis van het migratieverleden van de nieuwkomers. Ook kwamen er steeds meer incidenten van racistische aard en werden er steeds meer omstreden koloniale gebouwen beklad. Vanuit de Indische gemeenschap was er kritiek op de regering die de Indische en Molukse gemeenschap onrechtvaardig hadden behandeld. Aanvankelijk richtten we ons op het doorgeven van verhalen van de eerste generatie die de koloniale tijd had meegemaakt en via onderwijs- en vormingsactiviteiten. Vanwege de diversiteitssubsidie zochten we ook contact met de Ghanese vereniging Recogin. Ze wilde graag ook meedoen en daarna volgden ook het Gamelanhuis met zijn Indonesische en Soso Lobi met de Surinaams-Antilliaanse achtergrond.

Besprekingen en discussies met nog andere verenigingen leidde niet tot toetreding tot onze alliantievorming omdat vaak menskracht ontbrak of transculturaliteit voor hen niet zo belangrijk was.
In de culturele flexibiliteit en leren van elkaars cultuur als levenshouding vonden we elkaar in de alliantie. Zo kunnen we vooral bruggen slaan tussen het historische verleden en de culturen van Oost (Indonesië), West (Suriname en Antillen) en Zuid (Ghana/ Goudkust). Met zes organisaties die de Transculturele Dekolonisatievloot vormen, willen we elkaar inspireren en nieuwe verhalen opleveren vanuit de eigen achtergrond over onderbelichte verhalen zoals de slavernij in Oost en West.

Uit de onderlinge discussies in dit proces van alliantievorming ontstond ook een nieuw organisatiemodel waarin het beleid door een stuurgroep werd bepaald en de penvoerder daarin een uitvoerende rol had. Daarnaast werden de werkgroepcoördinatoren ingesteld om het proces van samenwerking en culturele uitwisseling te bevorderen.

Aldus hebben we een intensief proces van alliantievorming ondergaan waarbij een kerngroep van eerste initiafnemers alle basisworkshops en vier op onze alliantie toegespitste workshops van Radaradvies volgde. Zo zijn we een lerende organisatie geworden waarbij we kennis en informatie, belevenis van cultuur en uitwisselen van persoonlijke ervaringen willen koppelen aan educatieve en zoveel mogelijk digitale activiteiten.
Omdat de TOC en het activiteitenplan nauw met elkaar samenhangen hebben we deze beide documenten samengevoegd. Daarnaast zijn er separate documenten voor de trackrecords, de ondertekende samenwerkingsovereenkomst van de organisaties en de penvoerder, het budget en de jaarrekeningen van de afzonderlijke organisaties. Voor de zekerheid zullen we het activiteitenplan ook als separate document meesturen.

5.1.2,E penvoerder

1. Alliantie

1.1 Betrokken organisaties

Hoe ziet de alliantie eruit? De alliantie Transculturele dekolonisatievloot bestaat uit zes organisaties waaronder twee samenwerkingsverbanden. Meer informatie over deze organisaties hebben we opgenomen in het document van de trackrecords.
Hieronder beperken we ons tot een globale aanduiding van de expertise en de belangrijkste namen van de contactpersonen die hebben bijgedragen aan de TOC en activiteitenplan. We streven erna dat elke organisatie naast de vaste contactpersoon ook nog tenminste één collega heeft die kan invallen en op de hoogte is van dit project.

1. Dialoog-in-Actie: expertise dialogen. Ervaring: Dialoog-in-Actie: expertise in het voeren van dialogen in Amsterdamse buurt- en gebedshuizen, scholen en woonzorgcentra Achterban: meer dan 100 opgeleide vrijwilligers als gespreksleider bij dialogen. Veel ervaring met educatie- en dialoogprojecten in buurthuizen, woonzorgcentra, scholen en gebedshuizen. Eerste initiatieven m.b.t. slavernij verleden (Keti Koti en Zwarte Pietendiscussie) en nieuwkomersspeurtochten in Amsterdam.	Contactpersoon: 5.1,2,e Tweede persoon: 5.1,2,e (voorzitter) Website: http://dialooginactie.nl/
2. Samenwerkingsverband: Stadsdorp Elsrijk/ Openluchttheater, Educatieproject Ontmoeten & (Her)denken van de Indiëherdenking Amstelveen: expertise educatie, burgerschap en relatie Indonesië - Nederland. Achterban: 60 à 80 vrijwilligers deels samen met die van Dialoog-in-Actie opgeleid. Ervaring: Expertise over Nederlands-Indië/ Indonesië, herdenkingen en de toepassing in het onderwijs van lokale burgerschapsvorming i.s.m. 15 basisscholen in Amstelveen en Amsterdam. Twee medewerkers hebben een achtergrond als pabo-docent en schooldirecteur en kinderfilosofie. Stadsdorp Elsrijk beheert ook het Openluchttheater en houdt zich bezig met diversiteit o.a. Indiase en Japanse expats.	Contactpersoon: 5.1,2,e (Tweede persoon: 5.1,2,E of 5.1,2,e) Website: http://www.stadsdorpelsrijk.nl/ www.ontmoetenherdenk.nl https://indieherdenkingamstelveen.nl/
3. Soso Lobi: zetelt in Amsterdam-Zuid. De vereniging heeft in het algemeen ten doel het bevorderen van het maatschappelijk, sociaal en emotioneel welzijn van de mensen –en in het bijzonder vrouwen- van meer speciaal doch niet uitsluitend Surinaamse afkomst en woonachtig in Nederland. Achterban: Surinamers van verschillende etnische groepen ouder dan 55 jaar: inheemse Indianen, Creolen/ Marrons, Hindoestanen, Javanen, Chinezen, Joden en Antillianen. Expertise: Surinaamse en Antilliaanse achtergrond vanuit verschillende etnische groepen	Contactpersoon: 5.1,2,e 5.1,2,e Tweede persoon: Website: http://sosolobi.nl/bestuur.html
4. Samenwerkingsverband stichtingen De Brug (Jembatan) – Geheugen van West in het intercultureel buurthuis in Amsterdam-West Achterban: Vrijwilligers die soosavonden en educatieve activiteiten organiseren o.a. inventariseren van verhalen met een koloniale achtergrond. Aanvankelijk gericht op Indonesië vanuit een katholieke achtergrond. Nu inclusiever en ook voor nieuwkomers uit mediterrane gebieden en op vluchtelingen. Expertise: Jembatan: een club van mensen met migratieachtergronden vanuit een koloniale achtergrond (Indonesië, Suriname en Antillen). Ze organiseren samen met de stichting Geheugen van West ontmoetingen waarin persoonlijke verhalen worden uitgewisseld tussen nieuwkomers uit Amsterdam-West vanuit de hele wereld.	Contactpersoon: 5.1,2,e Tweede persoon: 5.1,2,e Website: https://www.stgdebrug.nl/

5.Gamelanhuis: dit is een collectief van Indonesische en gamelangroepen met een gemeenschappelijk doel: ruimte bieden aan de gamelanorkesten en mede daardoor de ontwikkeling en uitvoering van gamelanmuziek stimuleren in de ruimste zin. De ensembles vertegenwoordigen uiteenlopende vormen van gamelanmuziek: klassieke composities uit Java en Bali, nieuwe Indonesische muziek, maar ook muziek van Nederlandse bodem voor de speciaal westers gestemde 12-toonsgamelan die broederlijk naast de schitterende Indonesische instrumentaria staat opgesteld. Er zijn 6 gamelangroepen en van professionals en amateur muziekbeoefenaars. Achterban: Professionele en amateur muzikanten die zich willen bekwamen in uiteenlopende soorten gamelanmuziek. Expertise: culturele uitvoeringen en ervaring op scholen met het geven van gamelanuitvoeringen.	Contactpersoon: 5.1,2,e 5.1,2,e Tweede persoon: 5.1,2,e 5.1,2,e Website: https://www.gamelanhuis.nl/
6. Recogin (Representative Council of Ghanaian Organizations in the Netherlands) m.b.t. de Ghanese gemeenschap in Nederland. Achterban: Bij Recogin/SGGN zijn 38 Ghanese verenigingen, organisaties en kerkgroepen in Nederland aangesloten. Ze vertegenwoordigen 25.000 Ghanezen in Nederland. Expertise: Educatieve activiteiten voor hun achterban en wetenschappelijke kennis over `geschiedenis van de Goudkust'. De voorzitter 5.1,2,e is tegens penningmeester van onze alliantie.	Contactpersoon: 5.1,2,e Tweede persoon: 5.1,2,e 5.1,2,e Culinair specialist: 5.1,2,e / Website: http://www.recogin.com/

1.2 Overzicht organisaties van de alliantie

Uit voornoemd proces – waarbij een organisatie afhaakte omdat we niet op één lijn bleken te zitten - ontstond na een paar maanden het volgende overzicht van samenwerkende organisaties in het project `de transculturele dekolonisatievloot'.

Op al onze publicaties (verhalen- en andere boeken en lesmateriaal) vindt een eindredactie plaats door externe adviseurs:/ experts waarmee onze organisaties langer samenwerken:

- Historicus Indonesisch-Nederlandse geschiedenis: 5.1,2,e
- Onderwijs expert/ Suriname expert/ hindoestanen 5.1,2,e
- Ghanese historicus: 5.1,2,e
- ICT-expert 5.1,2,e en coördinator 5.1,2,e
- Conservatorium Oosterse muziek/ muziekdocent (Surinaams/ Hindoestaans): 5.1,2,e 5.1,2,e



1.3 Overzicht van de Theory of change

De verschillende projectonderdelen van de Theory of change zoals die hierna worden uiteengezet ziet er als volgt uit:

De Theory of change ziet er in onderstaande 2 modellen als volgt uit:

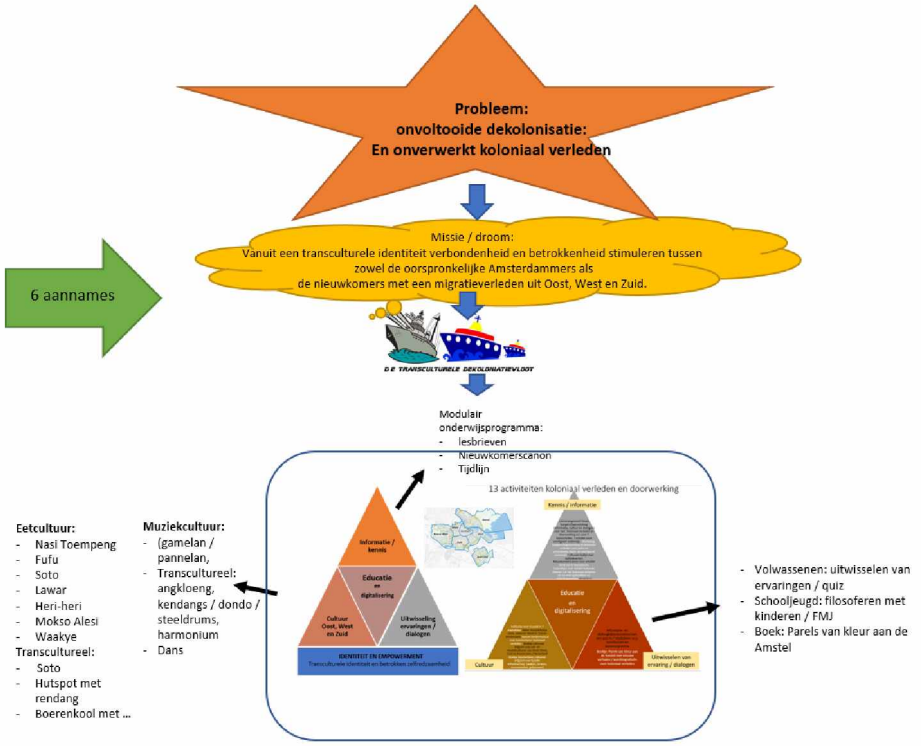

Projectdoelen

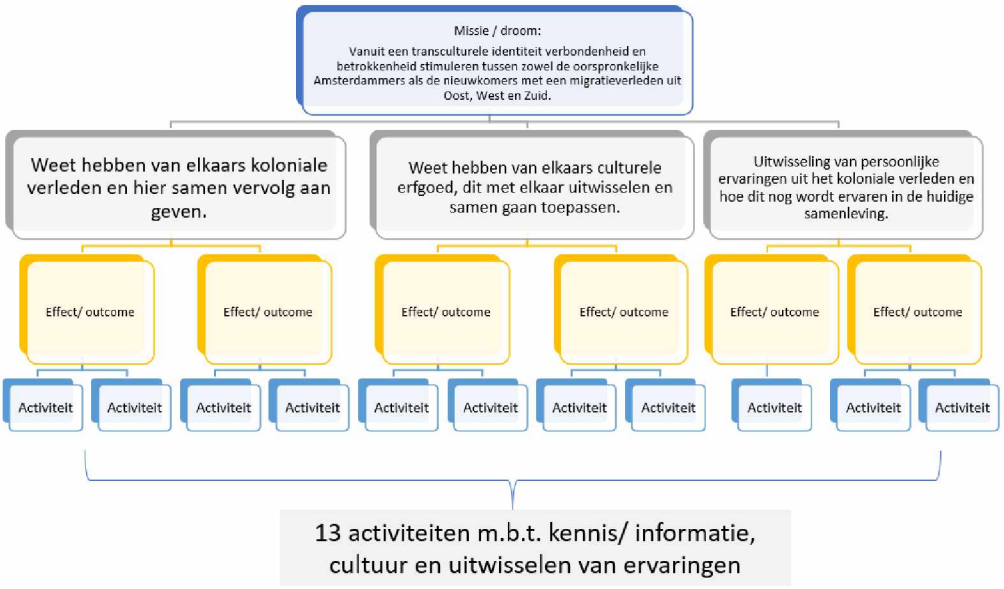

De activiteiten worden verdeeld over 2 jaar (zie budgetverdeling pag. 47) waarvan we het eerste jaar verder uitwerken daarbij ook rekening houdend met de coronaomstandigheden.

1.4 Conclusie

De zes organisaties van de alliantie vormen een goede afspiegeling van de migranten uit de voormalige koloniale gebiedsdelen Oost, West en Zuid. Ze hebben ieder op hun eigen gebied veel ervaring met het ondersteunen van hun achterban in (Groot)Amsterdam. Het zijn dan ook grassroot-organisaties die directe activiteiten hebben met hun achterban behoudens dan het Gamelanhuis. Daarin zijn verschillende generaties vertegenwoordigd met als trekkers vooral mensen uit de naoorlogse tweede generatie die de verhalen van de eerste generatie doorgeven aan de derde en vierde generatie.

Er is ook ruimschoots wetenschappelijk expertise beschikbaar van personen binnen deze alliantie. Niettemin laten we de op te leveren producten ook nog eens extra toetsen door externe deskundigen op het gebied van onderwijs, dialogen en koloniale historie van de drie cultuurgebieden.
De organisaties werden aanvankelijk opgericht voor de zorg en welzijn van een bepaalde hoofddoelgroep. Maar gaandeweg zijn ze steeds inclusiever geworden en hebben zich verbreed tot meerdere doelgroepen zoals Amsterdamse buurtbewoners met al dan niet met een migratieverleden. In de achterban die we mede als doelgroepen hebben zijn daardoor de belangrijkste etnische groepen vertegenwoordigd uit Oost, West en Zuid. De doelgroep beperkt zich niet tot deze 3 cultuurgroepen, maar reikt ook met oorspronkelijke Amsterdammers. Daardoor kunnen de activiteiten leiden tot een grotere maatschappelijke invloed, met nieuwe verhalen om een meervoudige transculturele identiteit van de Amsterdammers te stimuleren. Vooral de bestuursleden van de zes organisaties zijn betrokken bij de voorbereiding van de TOC en de activiteiten. Ze hebben immers een voorbeeldfunctie voor hun achterban waar ook steeds meer buurtbewoners toe behoren. We zijn er dan ook trots op dat dat de alliantie een goede mix is van wetenschappelijk geschoolden en mensen die in de dagelijks praktijk zich bezighouden met

activiteiten en problemen van migranten/ nieuwkomers in de Amsterdamse samenleving in de verschillende stadsdelen.
Extra is dat we zijdelings ook Amstelveen erbij betrekken want als gemeente Nieuwer-Amstel omvatte Amstelveen ook tot 1895 grote delen van Amsterdam. Als Groot-Amsterdam hebben we dus een gemeenschappelijk koloniaal verleden dat zijn doorwerking heeft tot op de huidige dag in de regionale Indiëherdenking en culturele voorstellingen in het Amsterdamse bos en het Openluchttheater. Er is ook een goede mix van doelen tussen enerzijds sociale bindingsactiviteiten zoals soosbijeenkomsten en anderzijds sociale cohesieactiviteiten in de gemeenschap om kwetsbare personen te ondersteunen.

.

2. Maatschappelijke problemen

2.1 Probleemanalyse

De stadsregio Groot-Amsterdam bestaat nu uit 130 culturen waardoor bepaalde knelpunten kunnen ontstaan. Zo hebben bepaalde koloniale gebeurtenissen uit het verleden tot slepende kwesties geleid die nog doorwerken in de bevolking: de onafhankelijkheid van Indonesië (1945/ 1949), de beëindiging van de Nieuw-Guineacrisis (1962), migranten uit de voormalige kolonie Ghana (Goudkust) en de onafhankelijkheid van Suriname (1975). Daarnaast zijn er nog de arbeidsmigranten uit vooral Marokko en Turkije, expats uit vooral India en Japan en naast tijdelijke migranten en recentere vluchtelingengroepen waarvan sommige statushouder zijn dan wel illegaal.

We richten ons in eerste instantie op de nieuwkomers wiens familie oorspronkelijk komen uit de voormalige koloniën van Nederland. Amsterdam heeft als vestigingsplaats van de VOC en WIC met zijn slavernijverleden sinds de oprichting van de VOC in 1602 daarin een belangrijke rol gespeeld. Ook kwamen aan de IJ-oever een paar honderdduizenden migranten uit onze voormalige kolonie Nederlands-Indië aan wal waarbij velen zich in de jaren vijftig in Amsterdam vestigden. Groot-Amsterdam wordt daarom ook wel als dé Indische stad van het land beschouwd omdat vele Indische migranten hier kwamen te wonen in de nieuwe jaren-50 wijken, Slotermeer, Osdorp, Buitenveldert en Elsrijk. De komst van zoveel migranten uit landen van ons koloniaal verleden vindt zijn huidige doorwerking in de huidige situatie van Amsterdam. Er is echter onvoldoende kennis van elkaars verleden waardoor er een gebrekkige gemeenschappelijke binding ontstaat en de doorwerking van enkele politieke knelpunten. Daarom spreken wij vooral van een onvoltooid dekolonisatieproces met een onverwerkt koloniaal verleden.

Dit leidt tot de volgende probleemanalyse:
In Amsterdam (en in Nederland) blijkt nog regelmatig sprake te zijn van racisme en discriminatie zoals blijkt uit diverse incidenten en onderzoeken. Volgens een onderzoek van de CBS[i] heeft ongeveer de helft van de jongeren geen problemen met de multiculturele samenleving. Van de jongeren van 18 tot 25 jaar geeft 48,5% aan geen probleem te vinden, 20% vindt het geen groot probleem en slechts 2,9% ervaart de multiculturele samenleving als een groot probleem. Van de jongeren in Nederland hebben vrouwen minder moeite met de multiculturele samenleving dan mannen. 52% van de vrouwen zegt het geen probleem te vinden, tegenover 45% van de mannen", aldus een woordvoerder van het CBS.

Institutioneel racisme blijkt nu nog steeds te bestaan[ii]. Institutioneel racisme verwijst naar het systematisch uitsluiten, marginaliseren en discrimineren van bevolkingsgroepen op basis van `ras 'of etniciteit door middel van formele en ongeschreven of informele regels vanuit instituties. In juni 2020 protesteerden zo'n 10.000 mensen in Amsterdam-Zuidoost tegen racisme.

Er is dus nog een flinke groep vooral volwassen mannen en in mindere mate jongeren die problemen hebben met de multiculturele samenleving. Een aanzienlijk deel van de gekleurde migranten heeft een binding met ons koloniaal verleden. Ook zouden er 2 miljoen Nederlanders een achtergrond hebben gerelateerd aan Indonesië. Daarom is het goed dat we aandacht aan de schaduwkanten van het kolonialisme zullen besteden.

Het Amsterdamse college kwam hierover met een verklaring:
"We zijn geen voorstander van uitwissen, we zijn een voorstander van uitleggen en duiden zodat mensen zelf een geïnformeerd oordeel kunnen vormen. Het is niet aan de politiek om voor te schrijven wat omstreden is, het moet onderwerp van de maatschappelijke discussie zijn. De Amsterdamse geschiedenis is rijk en soms pijnlijk. Dat verstoppen we niet maar bespreken we. Vernieling accepteren we niet en daar zullen we dan ook tegen optreden.[iii]"
Niet alleen migrantengroepen die direct gelieerd zijn aan het koloniale verleden, hebben met racisme en discriminatie te maken. Ook andere migrantengroepen hebben die ervaringen. Dus racisme en discriminatie hebben niet alleen hun wortels in ons koloniaal verleden.

Vooral met nog onderbelichte thema's zoals de slavernij in Oost. De specialist op dat gebied is Reggie Baaij met wie we een gesprek hebben gehad en vertelde dat we vooral aandacht zouden moeten hebben voor de Indonesische vrouw, de njai. In ons boek `Parels van kleur aan de Amstel' en de schoolboekjes en de kindermusical zullen we daar aandacht aan besteden.

Het bespreken van moeilijke maatschappelijke thema's is belangrijk voor racismebestrijding. Zo was slavernij een belangrijk onderdeel van het kolonisatieproces en Amsterdam is betrokken geweest bij grootschalige slavernij in het Westen, het Zuiden en het Oosten van de wereld. (zie: (Brandon p. e.a. 2020) Brandon stelt in zijn boek De Slavernij in Oost en West: het Amsterdam-onderzoek: `deze bijdragen laten zien hoe omvangrijk de Amsterdamse bestuurlijke betrokkenheid bij de slavernij was, in Oost en West, en dat dit diepe sporen heeft achtergelaten in de stad."
Dat wordt nu maatschappelijk afgekeurd door andere inzichten, maar de vraag is of de overheid excuses moet maken voor deze misdaden tegen de mensheid. De gemeente Amsterdam is voornemens dit te doen. De dialoog over de historische betrokkenheid bij de slavernij van de stad Amsterdam zal helpen om het weefsel van de stad, de geschiedenissen die zij herbergt en haar internationale positie beter te begrijpen.

Daarnaast zijn er nog slepende politieke kwesties. Zo is het voor Nederland als natie het nog altijd moeilijk om de onafhankelijkheid van Indonesië volwaardig te verwerken, politieke excuses aan te bieden en aanwezig te zijn op de Indonesische onafhankelijkheid van 17 augustus.
Ook de backpayregeling van niet uitbetaalde KNIL-soldaten tijdens de oorlog is een doorn in het oog van de Indische gemeenschap. Kortom, we zitten met een probleem van een onverwerkt koloniaal verleden dat soms leidt tot incidenten van racisme en de discriminatie in Amsterdam.
In feite zijn bepaalde dekolonisatieprocessen daardoor nog niet voltooid. De dekolonisatie is pas afgerond als alle Amsterdammers open staan voor 'de ander' en kennis heeft van ieders' achtergrond, een meervoudige identiteit bezit om oog te hebben over de diversiteit van de Amsterdamse bevolking. Educatie op scholen en in buurthuizen en vormingsprocessen met

transcultureel cultuur overstijgend karakter om etnische en culturele achtergronden te overbruggen, is daarom een belangrijke basis van onze alliantie.

2.2 Gebrek aan kennis

Veel Amsterdammers weten niet precies wat er in het verleden is gebeurd, omdat de donkere bladzijden van het Nederlandse koloniale verleden alleen oppervlakkig zijn meegenomen in de geschiedenislessen. Er blijkt bij de Amsterdamse bevolking een gebrek aan kennis te bestaan. Scholen zijn daarvoor nog onvoldoende toegerust en velen zijn in het kader van burgerschapsvorming bereid daar wat aan te doen maar men voelt zich daarin nog onmachtig.

Zo weten veel Amsterdammers niet hoe ons koloniale verleden doorwerkt op hun dagelijkse leven: naamgeving en achtergronden in de fysieke structuur van de stad (Indische buurt, Zeeheldenbuurt enz.), op de scholen, werk, verenigingsleven en onze eigen identiteit. De gemeente Amsterdam gaat in kaart brengen welke standbeelden, gebouwen en straatnamen een link hebben met het koloniale verleden. De historische context van de personen en situaties moet binnenkort worden toegelicht op informatieborden. De gemeente is geen voorstander van "het uitwissen" van de geschiedenis. Ook ligt in Amsterdamse musea nog veel roofkunst uit de koloniale tijd waarover een maatschappelijke discussie is om deze aan de rechtmatige eigenaren terug te geven.

Dergelijke informatie is nodig en kunnen we onder Amsterdammers verspreiden via educatie en andere methoden. Het beïnvloedt je eigen identiteit en Amsterdammers kunnen daarmee een gedeelde identiteit krijgen vanwege dit een gemeenschappelijk verleden. We kunnen daarom spreken van een onvoltooid dekolonisatieproces en een overwerkt koloniaal verleden.

Het gebrek aan kennis bestaat niet alleen uit historische feiten, maar heeft ook te maken met het niet kennen van elkaars culturen. De hedendaagse cultuur waarin we met elkaar samenleven zegt veel over waar we vandaan komen en wie we zijn. Onze ervaring is dat enerzijds de migrantenorganisaties en anderzijds de Amsterdamse verenigingen onderling nog weinig culturele uitwisseling hebben. Activiteiten worden voornamelijk in de eigen kring georganiseerd. Alleen commercieel-culturele festivals als Kwaku summer festival en Indische pasar malams trekken een breder publiek. Daarom willen we met onze alliantie deze organisaties van Oost, West en Zuid meer met elkaar laten samenwerken waardoor we een voorbeeldfunctie zijn voor de eigen achterban.

We hebben in Amsterdam met nieuwkomers uit zo'n 130 nationaliteiten en culturen te maken, met uiteenlopende achtergronden. Vanuit het Indonesische koloniale verleden zijn hier vooral Indischen (gemengdbloedigen), blanke Nederlanders (totoks), Molukkers, Chinezen en Indonesiërs. De Surinaamse bevolkingsgroep bestaat uit Indianen, Marrons/Creolen, Chinezen, hindostanen en Javanen e.a. Iedere groep kent zijn eigen koloniale verleden met verhalen waarvan we de geschiedenis en de cultuur maar mondjesmaat met elkaar hebben uitgewisseld. Ook de schoolboeken hebben daar nog onvoldoende aandacht voor. We zijn er daarom ook trots op dat we een alliantie hebben gebaseerd op grassroot niveau met vertegenwoordigers uit Oost, West en Zuid. Met Nederlandse dialoog- en educatieve organisaties willen we op transculturele wijze via het opbouwen van kennis en informatie, beleven van cultuur en uitwisselen van persoonlijke ervaringen intensief 2 jaar lang en liefst nog langer samenwerken. Vanuit deze sociale cohesie-gedachte sluiten we ons aan bij het pleidooi van de Unesco. Deze internationale organisatie wijst

erop dat dit zelfontwikkeling vereist van alle deelnemers door capaciteitsvorming en projecten die interacties bevorderen, zonder verlies van persoonlijke of collectieve identiteit.

We noemen onze alliantie daarom ook `de transculturele dekolonisatievloot' omdat we ons gezamenlijk willen inzetten om onrecht en onvrijheidssituaties uit ons koloniaal verleden aan de kaak te stellen. Zoals we zagen treffen we nog resten aan van alledaags racisme van de Amsterdammers wat blijkt uit racistische bejegeningen bij sportincidenten en de Zwarte Pietendiscussie.

We sluiten ons daarom met volle overtuiging aan bij de stelling van de Amsterdamse burgemeester F. Halsema: `Met open ogen naar de geschiedenis kijken en de doorwerking daarvan onderzoeken zijn de basis voor het bestrijden van racisme en discriminatie in Amsterdam nog te vaak voorkomen[iv]'.

2.3 Overzicht maatschappelijk problemen

Het onvoltooid dekolonisatieproces en onverwerkt koloniaal verleden draagt mede bij tot een aantal problemen op micro-, meso en macroniveau waarvan we hieronder een overzicht geven:

MICRO	MESO	MACRO
Racistische incidenten in de sport (vooral voetbal), bij sollicitaties, stages zoeken enzovoorts.	Fysieke infrastructuur gerelateerd aan koloniaal verleden onvoldoende bekend bij Amsterdammers (wijken, straatnamen, monumenten en gebouwen) waardoor ze beklad worden.	Te weinig diversiteit in de Tweede kamer en politieke vertegenwoordigingen en allerlei overheidsdiensten zoals onderwijs, politie en brandweer.
Discriminatie van homosexuelen en LHBTI'ers door o.a. migranten onder invloed van cultuur en religie.	Groepen migranten isoleren zich van elkaar en de Nederlanders. Te veel Wij-Zij denken.	Opkomst populistische partijen die zich afzetten tegen migranten en vooral de stroom van asielzoekers waardoor er een tekort is aan woningen.
Onvoldoende kennis van migratieachtergronden en cultuur.	Schoolboeken te weinig informatie vanuit een meervoudig perspectief op de koloniale geschiedenis.	Oude koloniale landen verwijten Nederland nog steeds paternalisme. Indonesië in de jaren zeventig en recentelijk Suriname onder president Bouterse, en bepaalde Antilliaanse landen die bij Nederland aankloppen om financiële steun.
Onderpresteren van migrantenkinderen op scholen en daardoor uitsluiting.	Verwijt van normloosheid in de Nederlandse samenleving vanuit bepaalde	Opkomst bij recente landelijke verkiezingen van nieuwe politieke partij BIJ1 die zich tegen racisme keert

	migrantenorganisaties mede als gevolg van secularisering.	en opkomt voor mensen die zich gediscrimineerd voelen. Dat geldt ook voor Denk die vooral voor moslims opkomt.
Leraren zijn onvoldoende opgeleid op het gebied van koloniaal verleden.	Nog voortdurende scheiding Witte en Zwarte scholen waardoor men elkaar niet goed leert kennen. Hetzelfde geldt ook voor Islamitische scholen.	Nog geen officiële politieke excuses t.a.v. slavernij en onafhankelijkheid Indonesië zoals de koning begin 2020 heeft gedaan t.a.v. de Indonesische regering.
Identiteitsproblemen van veel jongeren met een migratieachtergrond.		Onderzoek militaristisch optreden bij dekolonisatieoorlog
		Teruggave roofkunst uit de gekoloniseerde landen is nog onvoltooid.

2.4 Aannames

De hiervoor geschetste maatschappelijke problemen hebben geleid tot een aantal aannames van onze alliantie:

1. Kennis leidt tot beter begrip

Als Amsterdammers moeten we eraan werken dat we kennis delen over onze koloniale geschiedenis in Oost, West en Zuid en vooral hun onderlinge relaties. Daarmee krijgen we ook kennis van de wereldgeschiedenis waarmee onze voormalige koloniën zijn verbonden. Het zowel op fysieke en digitale wijze leren kennen van elkaars geschiedenis, het beleven van elkaars culturen én het uitwisselen van persoonlijke ervaringen, dragen bij tot een beter begrip voor elkaar en daarmee tot burgerschapsvorming. Het respect bijbrengen aan de leerlingen voor respect voor de burgerstaat is daarbij het belangrijkste (Eidhof B.2020 pag. 67)
Daarom is het ook belangrijk om leerlingen maatschappelijke inzichten bij te brengen die in de loop van de tijd kunnen veranderen en door de overheid wordt omgezet in beleid.
Meer historisch inzicht over de gebouwen, monumenten (infrastructuur), eigen wijk- en straatnamen en belangrijke gebeurtenissen zoals de dekolonisaties na de Tweede Wereldoorlog schept een band over een gezamenlijk Nederlands verleden en draagt daardoor bij tot burgerschapsvorming.

Dit bekent absoluut niet dat je het onderling eens hoeft te zijn. Het gaat erom dat je genoeg van 'de ander' weet om een gesprek te hebben over elkaars verleden waardoor een goede manier van omgang met elkaar gevonden worden waardoor compromissen in het dagelijks leven worden gesloten. Daarbij willen ons niet zozeer afzetten tegen het koloniaal verleden als wel bruggen slaan tussen het verleden en nu om symbolen en invloeden uit dat koloniaal verleden in ons dagelijks leven nieuwe betekenis te geven zoals monumenten, wijken, de cultuur en ons taalgebruik.
Voorbeelden zijn mogelijke excuses voor het verleden aanbieden aan nabestaanden, respect voor elkaar herdenkingsdagen en elkaars gevoelens delen rond cultureel gevoelige onderwerpen zoals de Zwarte Pietendiscussie, pay backregeling van onbetaalde salarissen van KNIL-soldaten tijdens de Japanse bezetting in Nederlands-Indië, oorlogsexcessen enzovoorts.

We gaan ervan uit dat als mensen weet hebben van elkaars verleden en hun culturen en persoonlijke ervaringen met elkaar uitwisselen, je kunt komen tot een transculturele identiteit waarin mensen open staan voor 'de ander' en daarmee toleranter zijn tegenover elkaar.

Een lichtend voorbeeld voor ons is Zuid-Afrika waar onder leiding van aartsbisschop Desmond Tutu een Waarheids- en Verzoeningscommissie werd opgericht. De commissie wilde recht doen aan het verleden zodat een betere toekomst voor allen mogelijk zou worden. Heling was een centraal woord. En helen begint ermee om naar elkaar te luisteren. Om verhalen te vertellen en het verhaal en de pijn en angsten van de ander te willen begrijpen.
Tutu onderscheidt vier stappen op weg naar verzoening: de eerste twee zijn verhalen vertellen en de pijn benoemen. Pas dan komt er ruimte voor de derde stap, namelijk verzoening. Opvallend is dat het voor Tutu niet nodig is om berouw te tonen of excuses aan te bieden. Verzoening volgt op het openlijke vertellen van de waarheid, van wat er is gebeurd. De vierde en laatste stap is 'vernieuwen of loslaten'. Bij vernieuwing worden onderlinge relaties bevrijd van de schimmen uit het verleden, en kan er gewerkt worden aan een werkelijk gedeelde toekomst. Op 1 juli 2019 schreef minister Ollongren aan de Tweede Kamer dat zij een brede maatschappelijke dialoog wil voeren, gericht op verbinding. Het is voor een gedeelde toekomst voor onze Nederlandse samenleving broodnodig dat we het gesprek met elkaar aangaan. Wij pleiten daarom voor een Waarheids- en Verzoeningscommissie in Nederland, om ons verleden onder ogen te zien en te zorgen voor de heling die noodzakelijk is voor verzoening.

2. Kennis leidt tot beter begrip. Via kennis en nieuwe verhalen zullen we aandacht geven aan ons koloniaal verleden en de pijn benoemen via kennis- en cultuuroverdracht. Het gaat daarbij om stemmen die door blijven klinken omdat het protest van gekoloniseerde tijdens de kolonisatie effectief onderdrukt en verzwegen werd. Hun verhaal strookte niet met het beeld dat Nederlanders van onze koloniale geschiedenis hebben. De totslaafgemaakten hadden geen stem, de criminelen schreven geen brieven, de suikerarbeiders legden niet uit waarom ze jaar in jaar uit het riet in brand staken.
De Indonesiëdeskundige 5.1,2,e stelt dat De Nederlandse herinnering aan het kolonialisme, zowel persoonlijk als collectief, gaat nog steeds uit van de 'eigen' ervaring en zelfbeelden – die van het goede leven in de kolonie en van de redelijk goedertieren kolonisator die Nederland was. Vandaar dat wij vooral de eerste generatie die de koloniale tijd hebben meegemaakt aan het woord willen laten. Als ze er niet meer zijn dan is dat de taak van de naoorlogse generatie.

3. Beleven van elkaars cultuur draagt bij aan een beter onderling contact. Nieuwe verhalen kunnen ook betrekking hebben op het besef dat de huidige Nederlandse cultuur verrijkt is door ons omstreden koloniaal verleden zoals al die honderden woorden uit de Indonesische taal die in de Nederlandse taal zijn opgenomen.
Zo ontstaat er ook meer ontzag en respect voor de mensen die er oorspronkelijk vandaan komen. Door kennis en informatie te delen, denken we dat Amsterdammers ons dubieuze koloniaal verleden in een ander daglicht zullen zien en de migranten als volwaardige Amsterdamse burgers zullen accepteren. Zo is Keti Koti door de jaren heen een algemeen bekend begrip aan het worden en heeft het de kennis en de discussie over het slavernijverleden vergroot. Naar voorbeeld van interculturele festivals waar kennis, muziek- en eetcultuur samengaan en mensen uit allerlei culturen elkaar ontmoeten willen we ons project invullen.

4. Transculturele contacten tussen generaties versterkt je eigen identiteit. Overdracht van kennis, beleven van cultuur en reflectie op persoonlijke ervaringen op de volgende generaties leidt tot empowerment van je eigen identiteitsontwikkeling.
De transculturele uitgangspunten zijn gebaseerd op de etnisch gemengde leefstijl van de Indische-Nederlanders in het voormalig Nederlands-Indië die dagelijks moesten pendelen tussen de Nederlandse en de Indonesische cultuur en daardoor een cultureel flexibele levenshouding kregen. Wederzijdse leerprocessen spelen daarbij een rol in wat gewoonlijk tot mengculturen (melting pot) leidt. Aan lerarenopleidingen bij de opleiding en het vak transculturele pedagogiek is deze sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw uitgewerkt ten behoeve van het verwerven van competenties in multiculturele opvoedings- en onderwijssituaties. (zie boeken kleurrijk onderwijs 1997 en 2000) Datzelfde beproefde concept met haar uitgangspunten gaan we nu toepassen op ons koloniaal verleden en de doorwerking daarvan in het dagelijks leven.

We empoweren de nazaten van koloniale generaties door een brug te slaan tussen de 1e en 2e generatie én de 3e en 4e generatie. We doen dit door de 1e generatie die het koloniaal verleden heeft meegemaakt met als bemiddelaar de 2e generatie, hun verhalen te laten vertellen aan de 3e en 4e generatie. De naoorlogse tweede generatie neemt in onze alliantie hierin het voortouw. Ze deden dit in feite al (zie trackrecords in apart document), maar nu met partners uit Oost, West en Zuid en niet te vergeten de Nederlandse organisaties (Noord).

5. Onderwijs is belangrijk voor duurzaam samenleven tussen migrantengroepen. De basisprincipes van de UNESCO berusten op de overtuiging dat onderwijs een fundamentele rol speelt in de strijd tegen onwetendheid en wantrouwen. Het faciliteren van openheid is essentieel om een interculturele dialoog te stimuleren en voor het bestrijden van de fouten die voortkomen uit onwetendheid. Ze pleiten ervoor om onderwijs door en voor diversiteit te bevorderen[v]. Het delen van verleden, het beleven van elkaars cultuur en het uitwisselen van persoonlijke ervaringen leidt tot een transculturele identiteit

We gaan ervan uit dat als mensen weet hebben van elkaars verleden en culturen en hun persoonlijke ervaringen met elkaar uitwisselen, je procesmatig kunt komen tot een transculturele identiteit waarin mensen open staan voor 'de ander' en daarmee toleranter zijn tegenover elkaar (zie Visker 2007).
Voorbeelden van het gezamenlijk elkaars cultuur beleven zijn op transculturele wijze eten bereiden en musiceren met instrumenten uit de verschillende culturen. Transculturele muziek maken (fusionmuziek uit andere culturen en jeugdcultuur zoals hiphop/ rappen) kan bijvoorbeeld in de vorm van traditionele en nieuwe zelfgemaakte liedjes t.b.v. een kindermusical. Dit schept verbroedering, onderlinge solidariteit, concentratievermogen, cognitief functioneren en muzikaliteit en geeft een stem aan migrantengroepen waaronder vele achterstandsgroepen.

6. Met digitalisering bereik je vooral de jeugd. Vooral door de vooruitgang in digitale technologie ontstaan toenemende interculturele contacten en nieuwe vormen van culturele diversiteit en taalgebruik dat ook door de Unesco wordt gepropageerd.
Want culturele diversiteit gaat net als culturele identiteit over innovatie, creativiteit en ontvankelijkheid voor nieuwe invloeden. Daarmee doemt een nieuwe horizon op van modern cultureel experimenteren dat we op transculturele wijze zullen doen. We moeten tot een authentieke uitwisseling komen op basis van gelijkheid tussen alle culturen.
Drie uitdagingen moeten daarbij het hoofd worden geboden:

a. Vereisten van innoverende inhoud
b. Een grotere toegankelijkheid

c. Een evenwichtige vertegenwoordiging

Digitalisering met gebruikmaking van een app, een website en sociale media is de beste manier om onze transculturele droom te verwezenlijken bij een zo groot mogelijk publiek en met name jongeren die erg zijn ingesteld op beeldcultuur. Digitalisering dringt door in al onze werkzaamheden omdat we ook vooral jongeren willen bereiken. Een grote meerderheid van de jongeren van 12 tot 25 jaar gebruikt (bijna) elke dag internet. Meisjes gebruiken het internet vaker dan jongens voor sociale netwerken zoals Facebook, Twitter, Instagram of Snapchat. Het gebruik van mobiele telefoons, laptops en spelcomputers met internetverbinding nam tussen 2012 en 2018 toe. Dit meldt het CBS op basis van nieuwe cijfers. In 2012 gebruikte 67 procent van de jongeren sociale media om tekstberichten te versturen, in 2018 was dat gestegen naar 94 procent. Het gebruik van sociale netwerken als Facebook, Twitter, Instagram en Snapchat is onverminderd populair. In 2018 maakte 87 procent hiervan gebruik. Ook zijn steeds meer jongeren actief op een professioneel netwerk, zoals LinkedIn. In 2012 deed 14 procent van de jongeren dit, in 2018 bijna een kwart. Daarnaast is het bellen via internet toegenomen van 34 naar 77 procent. Willen we meer aandacht vragen voor het `koloniaal verleden en doorwerking nu' dan is het maken van een app gecombineerd met een game belangrijk om jongeren te bereiken. Dit kunnen we ook via het onderwijs stimuleren door scholen een onderwijsprogramma aan te beiden.

Het belang van kennis, nieuwe verhalen, elkaars cultuur beleven, intergenerationele contacten, onderwijs en digitalisering zijn voor onze alliantie aannames waar we via onze activiteiten invloed op de samenleving proberen uit te oefenen. Daarvoor moeten we wel een gezamenlijke stip op de horizon zetten.

2.5 Visie/ Onze droom

Voornoemde maatschappelijk problemen en aannames hebben bij elke organisatie geleid tot missie en visies die tot uitdrukking komen in hun beleid en activiteiten. In onze alliantievorming hebben we gepoogd daarin een gemeenschappelijke basis te vinden.

Door onze verschillende migratieachtergronden hebben we ons leren aanpassen aan de Nederlandse waarden en normen waarbij ook de eigen cultuur zoveel mogelijk behouden bleef. Dit vergt de nodige culturele flexibiliteit. Wij wensen ervan dat alle Amsterdammers die culturele flexibiliteit toe ter bestrijding van vooroordelen en stereotypen jegens andersoortige groepen. Wij willen juist het wij-zij denken doorbreken en in het denken en handelen open staan voor 'de ander' met zijn persoonlijke of etnische achtergrond. Daardoor groeit het vermogen om iemand van een andersoortige afkomst te herkennen en zijn woorden en handelingen enigszins te begrijpen. Zo ontstaat er verbondenheid met andere groepen en betrokkenheid vooral jegens kwetsbare groepen. Door dergelijke doelen streven we een aantal maatschappelijke effecten na. (Zie pag. 21) We doorbreken ook institutionele vormen van racisme. Als alle Amsterdammers goed op de hoogte zijn van het koloniaal verleden van Oost, West en Zuid en begrijpen ze de veel gebruikte slogan van migranten. `We are here, because you were there' is daarbij een veel gebruikte slogan.

Vandaar onze missie en droom:

`vanuit een transculturele meervoudige identiteit verbondenheid en betrokkenheid stimuleren tussen zowel de oorspronkelijke Amsterdammers als de nieuwkomers met een koloniaal migratieverleden uit Oost, West en Zuid'.

2.6 Meervoudige perspectieven

Vanuit onze droom pleiten wij voor een andere kijk op de omgang met ons koloniale verleden. De vraag is of migranten willen blijven steken in het eigen slachtofferschap? Daarmee zijn ze niet alleen blind voor andere perspectieven, maar het verhindert ook een systematische analyse van de koloniale periode? Of willen we een breder herdenkingskader? Een waarin het Nederlands daderschap en de erkenning van kolonialisme als onderdrukking de norm is, maar waarin ook ruimte voor eigen lijden bestaat?

Daarom pleiten wij voor een meervoudige perspectief benadering waarin we meerdere kanten van de geschiedenis laten zien. Niet alleen vanuit verschillende naties maar vooral meer sociologisch vanuit de verschillende sociale groepen die het eigen natiedenken overstijgen.
Historici pleiten er daarom voor om 'vervlochten' of 'transkoloniale geschiedenis' te schrijven, om meer recht te doen aan de complexe verstrengelingen van historische ervaringen.
Het gaat dus niet om de excuses zelf, maar wij hebben de excuses nodig om het over de dingen te kunnen hebben waar het eigenlijk om gaat: het koloniaal verleden zien, met al zijn schaduwkanten als onderdeel van de Nederlandse geschiedenis en de doorwerking in onze samenleving.
Transcultureel denken en handelen vormen dan ook de rode draad om om te gaan met de culturele diversiteit in een stad als Amsterdam.

Daarbij sluiten we ook aan bij het Unesco rapport `investeren in culturele diversiteit en interculturele dialoog' dat voor ons een belangrijke leidraad is voor ons diversiteitsproject: `er is behoefte aan een nieuwe benadering die geboden wordt door de meervoudige – multidimensionale identiteiten behoefte van personen en groepen om de ontwikkeling van cultureel pluralisme te bevorderen. `

Er dienen stappen genomen te worden om te garanderen dat minderheidsstemmen en -gezichtspunten gehoord kunnen worden en dat er debatten kunnen plaatsvinden waarbij alle leden van de betreffende gemeenschappen betrokken zijn'

Voor realisering van onze droom zijn de voorwaarden aanwezig om dit te realiseren vanwege de vertegenwoordiging van gemeenschappen van Oost, West en Zuid die na een half jaar dialoog met elkaar de uitdaging aangaan om bij te dragen aan de meervoudige identiteiten van alle Amsterdammers. `Het leidt tot een groter sociaal kapitaal en de kaders die nodig zijn voor sociale cohesie Regelingen waarin sprake is van delen van de macht zoals in een consensusdemocratie dienen aangevuld te worden door zelfontwikkelingsbeleid op het gebied van onderwijs, cultuur en media'[vi]. Wij zullen dit op transculturele wijze realiseren met onze zes organisaties waarin Oost, West, Zuid en Noord zijn verenigd

2.7 Transculturele identiteitsontwikkeling en doelgroepen

Transculturaliteit wordt gedefinieerd als "zichzelf zien in de ander". Transcultureel wordt op zijn beurt beschreven als "zich uitstrekkend door alle menselijke culturen" of "waarbij elementen van meer dan één cultuur betrokken, omvattend of gecombineerd zijn"[vii].

Amsterdam is één grote smeltkroes waarbij het politieke beleid – mede geïnspireerd door de vroegere verzuiling in levensbeschouwelijke groepen - vooral gericht was op vrijblijvende contacten tussen de verschillende migrantengroepen en de Nederlandse bevolking. Integratie-eisen werden nauwelijks gesteld.
Decennialang heeft de Nederlandse verzuiling geleid tot het op pragmatische wijze samenwonen van Nederlanders met een verschillende religieuze achtergrond. Tolerantie en polderdenken om via praten gemeenschappelijke problemen op te lossen kenmerkt de Nederlandse identiteit. (zie publicaties van 5.1,2,e)

Maar omdat vooral na de oorlog en de onafhankelijkheid van de koloniën de samenleving door migraties cultureel heterogener werd, is volgens Visker (2007) multiculturalisme enerzijds achterhaald. Culturen werden daarbij als intern relatief homogeen beschouwd en naar buiten toe als relatief gesloten eilanden die hun eigenheid hebben en die niet mogen verliezen. 5.1,2,e was van mening dat het multiculturalisme rond de eeuwwisseling tot een fiasco had geleid, zoals hij betoogde in zijn geruchtmakend essay op 29 januari 2000 in zijn artikel met de titel `Het multiculturele drama'. In zijn boek (2007) `Het land van aankomst' werkte hij verder uit hoe wij in het politieke beleid het conflict tussen migrantengroepen en hun `mislukte integratie' beter zouden kunnen hanteren. Hij ageerde tegen het beleid van ruime toelating van immigranten en beperkte integratie waardoor de ongelijkheid zou zijn vergroot en bijgedragen had aan een gevoel van vervreemding in de samenleving. Fortuyn en latere politieke `populistische partijen' hebben dit thema volop in de aandacht gebracht.

De afgelopen 10 jaar is de omvang van de immigratie met 750.000 asielzoekers nog nooit zo hoog geweest. Bij een deel van de Nederlandse bevolking heeft dat geleid tot aversie tegen migranten die voor hen de oorzaak waren voor bepaalde problemen zoals woningnood. Daarbij worden migranten uit de voormalige koloniale gebieden uit Oost, West en Zuid vaak op één hoop gegooid met later komende vluchtelingen vanwege vaak hun donker voorkomen.
Met dit project willen wij hierin verandering brengen door ons ook te richten op de oorspronkelijke Amsterdamse bevolkingsgroep om ze meer kennis over onze koloniaal verleden te geven. We willen met ze in gesprek gaan over hoe dit doorwerkt op hun dagelijks leven in Amsterdam vanuit het verleden zoals de naamgeving in de fysieke infrastructuur en de verdere consequenties in hun dagelijks leven.

Naast gewone Amsterdammers concentreren we ons In het projectvoorstel vooral op migranten uit de voormalige Nederlandse gekoloniseerde landen. Velen zijn hier langer en de kinderen zijn hier dan gewoonlijk geboren. Wij denken dat de transculturele methodiek die gericht is op het stimuleren van een transculturele meervoudige identiteit en betrokken zelfredzaamheid, ook toegepast kan worden op migranten vanuit de organisaties waarmee we samenwerken in de alliantie. Het blijkt dat veel kinderen uit families met een migrantenachtergrond identiteitsproblemen hebben en nadelige gevolgen ondervinden van racisme en uitsluiting zoals in het onderwijs. Er is veelal sprake van discontinuïteit tussen gezin en school. Terwijl leerkrachten uitgaan van het Nederlands culturele referentiekader waarin autonomie en zelfontplooiing van kinderen voorop staan, streven traditionele allochtone ouders ernaar dat hun kinderen niet alleen

goede onderwijsprestaties behalen, maar zich ook conformeren aan de eigen culturele en religieuze normen.[viii]

2.8 Transcultureel denken en handelen

Educatie in de vorm van onderwijs en vorming zijn belangrijk om een transculturele meervoudige identiteit te stimuleren. We zullen nu ingaan op wat transculturalisme of transculturaliteit inhoudt.
In Zuid-Amerika is transculturaliteit oorspronkelijk gedefinieerd door de Cubaan 5.1,2,e op basis van het artikel 5.1,2,e (1881) van 5.1,2,e In Nederland werd 'transculturele pedagogiek', beschouwd als een zinvol alternatief tegen de 'vaagheid' van het interculturele gedachtengoed.
Dit begrip stamt uit de beginperiode van de door migratie in gang gezette metamorfose van onderwijs en opvoeding. Transcultureel denken en handelen in Nederland[ix] is een wetenschappelijk toegepaste benadering die in de jaren zeventig van de vorige eeuw is ontstaan omdat professionele hulpverleners werden gevraagd een oplossing te zoeken voor complexe opvoedings- en onderwijssituaties.
Vanaf de jaren zeventig in de vorige eeuw werd in het kader van de studie Transculturele pedagogiek aan het Pedagogisch Seminarium van de Vrije Universiteit een transculturele visie op burgerschapsvorming ontwikkeld, een visie om cultuurverschillen te overbruggen in opvoedings- en onderwijssituaties.
De eerste aanzetten werden gegeven door 5.1,2,e (1975) en daarna verder uitgewerkt door 5.1,2,E (1982 – 2011) aan het Pedagogisch Seminarium (1982-1989) en verschillende lerarenopleidingen in de Randstad, hogeschool Utrecht (1982 – 1998), hogeschool Arnhem en Nijmegen (2001 – 2011 pabo Groenewoud) en Zwolle (Windesheim 2008 t/m 2011). Beide personen met een Indische achtergrond baseerden zich op de open leefhouding en vaardigheden van de etnisch gemengde groep Indische Nederlanders. Deze vormden in onze voormalige kolonie Nederlands-Indië een tussenschakel tussen de Nederlanders en de inheemse Indonesische bevolking. Daardoor èn door hun achtergronden (taal en godsdienst) is hun integratie in de Nederlandse samenleving een succes geworden en een voorbeeld voor vele anderen met een migratieachtergrond. Hun levenskunst kan een inspiratiebron zijn voor het Duurzaam Samenleven in onze pluriforme samenleving met zijn diversiteit van waarden en sociale en individuele behoeftes.

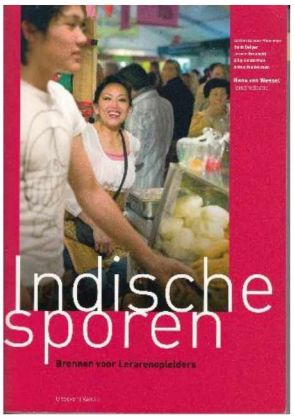

Een docententeam van de hogeschool Arnhem/ Nijmegen (Han) schreef het boek Indische sporen geschreven als opleidingsprogramma voor de pabo waarbij ook een model werd gepresenteerd om het eigen familieverleden te onderzoeken. Daarmee probeerde men de transculturele identiteit van pabo-studenten te stimuleren.

Ook is de transculturele methode naast voornoemde boek Indische sporen uitgewerkt in de boeken Kleurrijk onderwijs met als doelgroep schoolteams.
Veel Amsterdamse scholen zijn kleurrijke scholen geworden met voornamelijk leerlingen met een migratie-achtergrond zowel bij leerlingen, personeel, het management en der ouders. Meer dan de helft van de Amsterdamse bevolking is anno 2021 immers afkomstig uit 130 culturen.
Aldus hebben wij in dit project als doelgroep de Amsterdammers en leerlingen en leraren van scholen waarmee we via onze alliantie cultuurverschillen willen overbruggen.

2.9 De organisaties van onze alliantie als doelgroep

Om voornoemde doelgroepen te bereiken hebben we een alliantie gevormd met zes organsiaties die hun achterban hebben van oorsprong afkomstig uit onze voormalige koloniën Oost, West en Zuid. In onze alliantie kunnen ook cultuurfactoren uit het land van herkomst een rol spelen in onze samenwerking. Omdat identiteit en empowerment belangrijke doelen zijn in dit project, is het belangrijk je bewust te worden van je eigen culturele achtergrond. Vaak spelen cultuurfactoren in iemands' culturele profiel onbewust een rol bij het dagelijks handelen.

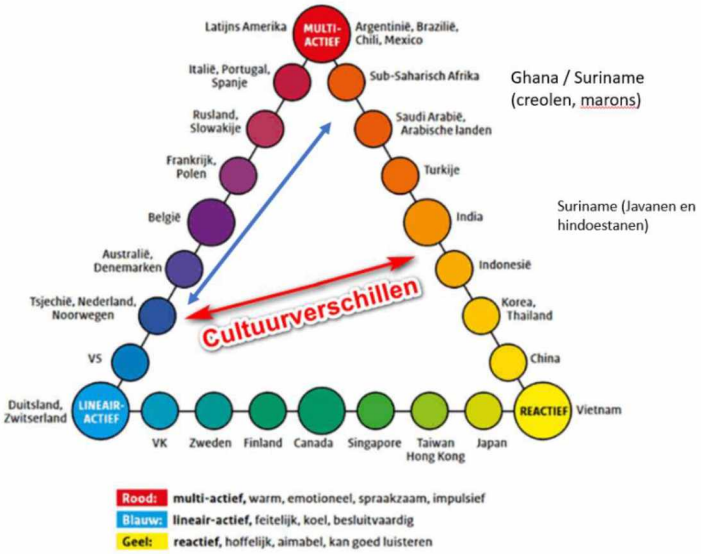

Een mooie methode om iemands persoonlijke culturele profiel te bepalen is volgens het model van de Amerikaan 5.1,2,e Dit model is ontwikkeld op basis van 5.1,2,e ' jarenlange ervaring als leraar Engels in de meest uiteenlopende landen.
Vanuit die ervaring, die 5.1,2,e verdiepte op basis van vele interviews, destilleerde hij patronen in de manier waarop mensen vanuit hun culturele achtergrond omgaan met waarden, communicatie, feedback, 'waarheid' en 'werkelijkheid'. Kortom: met de wereld om hen heen.
Het model plaatst landen en regio's op drie dimensies: lineair-actief, multi-actief en reactief. Iemands culturele profiel kan dan geplaatst worden in de driehoek die gevormd wordt door de drie dimensies:

1. **Lineair-actieve cultuur**
   Mensen in lineair-actieve culturen laten een sterke taakgerichtheid zien. Ze waarderen technische bekwaamheid, plaatsen feiten boven gevoel, logica boven emotie. Lineair-actieve mensen richten hun aandacht op prestaties en resultaten. Ze zijn ordelijk en hechten aan een zorgvuldige planning.
2. **Multi-actieve cultuur**
   Mensen in multi-actieve culturen zijn extravert, vertrouwen op hun welsprekendheid en op hun vermogen om te overtuigen. Ze gaan vooral voor het menselijke contact, zijn vaak uitstekende netwerkers en vinden het werken 'op de klok' niet het belangrijkste binnen een samenwerking.
3. **Reactieve cultuur**
   Mensen in reactieve culturen zijn ook mensgericht, maar opereren eerder vanuit hun kennis, ervaring en geduld. Ze zijn bescheiden en beleefd, ook als ze hun sporen al ruimschoots hebben verdiend. Ze creëren een harmonieuze sfeer voor teamwork. Wel kunnen ze paternalistisch zijn.

Voornoemde culturele verschillen speelden zich in het koloniaal verleden zich ook af tussen Nederland en haar voormalige koloniën Indonesië, Suriname en Ghana zoals we ook in het model van 5.1,2,e terug kunnen vinden. En ook nu nog kunnen ze hun doorwerking hebben.
Daarom verlaten we ons op een transcultureel beleid om die verschillen te overbruggen in ons Amsterdams diversiteitsproject de Transculturele Dekolonisatievloot en we nader zullen

uitwerken. De vraag is waarin eht gemeenschappelijke zit waar we ons gezamenlijk kunnen richten en hoe kunnen we ons cultureel erfgoed daarbij ook inzetten.

2.10 Meervoudige identiteit en burgerschapsvorming

Via burgerschap willen we verschillen in cultuur en identiteiten overbruggen en deze op een positieve manier inzetten om tot duurzaam samenleven te komen.
Burgerschap dat sinds 2007 verplicht is voor alle scholen is een belangrijke opgave voor de scholen waardoor we de leerlingen kunnen stimuleren tot een transculturele identiteit.
Uitgangpunt is het streven naar Betrokken Zelfredzaamheid met je omgeving. Vanuit je eigen leefwereld en identiteit ga je de wereld verder verkennen. Met onze alliantie streven we dan ook naar een meervoudige identiteit en burgerschapsvorming als een gemeenschappelijk doel vooral gericht op educatie.

Het transcultureel denken en handelen als onderwijsproject kan zowel extern als intern als lokale burgerschapsvorming als onderwijsprogramma worden opgezet.
Met een extern project is vijf jaar lang ervaring opgedaan in de jaren 2013 t/m 2018 op Amstelveense en Amsterdamse basisscholen. (zie: www.ontmoetenherdenk.nl)
Met een intern onderwijsprogramma via vier modulen werd in Den Haag op de Vahonschool pilotervaring opgedaan. We zullen beide modellen globaal uitwerken.

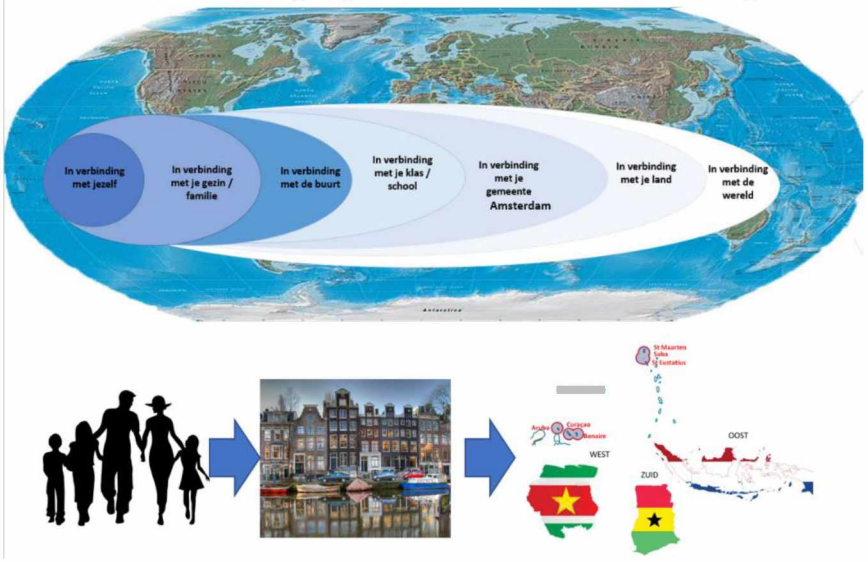

Scholen zijn wettelijk verplicht om aandacht te besteden aan actief burgerschap en sociale integratie. De overheid laat het aan de scholen zelf over hoe ze daaraan invulling geven. Voorwaarde is wel dat de lessen uitgaan van de kerndoelen. Maar in de kerndoelen komt het begrip koloniaal verleden niet zoor. We verlaten ons ook op de vernieuwde Canon van Nederland waar ook aandacht is gekomen van zogenoemde 'zwarte bladzijden' met aparte vensters voor slavernij, Max Havelaar, Anne Frank Sebrenica en Indonesië.

Onderwijs, communicatie en inhoud en talen evenals creativiteit en de markt vindt de Unesco daarbij belangrijk. Ze besluiten hun rapport met de oproep om te investeren in culturele diversiteit en dialoog[X].

3. Outcomes, indicatoren en output

In het voorgaande hebben we het belang onderstreept van identiteit en burgerschapsvorming om maatschappelijke problemen zoals racisme te bestrijden. De vraag is hoe we maatschappelijke invloed (outcome) kunnen realiseren en vooral de jeugd bereiken. Wij geloven in het groeiproces van de schooljeugd en volwassenen. Dat willen we extra stimuleren door niet alleen kennis over het koloniaal verleden te geven maar ook via het beleven van elkaars cultuur en het uitwisselen van persoonlijke ervaringen.
Verder willen we deze interactiever te presenteren via een app met een game.
Via aandacht voor cultureel erfgoed gaat kennisoverdracht gepaard met het zelf beleven en verwerken van zowel muziek als eetgewoonten en voedselbereiding. We willen in twee jaar op systematische wijze groeiprocessen stimuleren door zowel boekjes te maken voor docenten, leerlingen en het bredere publiek maar deze ook als pilot uit te proberen op scholen. Zo zal de kennis en beleving voor muziek- en eetculturen uit de drie tropische cultuurgebieden gecombineerd worden met de Nederlandse (Noord). Het is een educatief middel gericht op onderwijs en vorming om een zo'n groot mogelijk deel van de Amsterdamse bevolking te kunnen bereiken m.b.t. `koloniaal verleden en de doorwerking nu' op school, werk, sociale en fysieke infrastructuur, vrije tijd en de eigen familie.
Onderwijs betreft het reguliere onderwijs in de vorm van basisonderwijs, voortgezet onderwijs en de lerarenopleiding/ pabo.
Vorming betreft voor ons het uitwisselen van persoonlijke ervaringen tussen volwassenen in buurthuizen en woonzorgcentra. Veelal gebeurt het informatie geven en erover praten nu door de verschillende organisaties in eigen clubhuizen of elders. Maar we willen er procesmatig meer structuur aan geven door in de twee projectjaren mensen elkaar hun verhalen laten vertellen (1ste jaar), met elkaar in dialoog laten gaan (2de jaar) en een boekje samen te stellen waarin deze persoonlijke ervaringen en korte autobiografieën worden gebundeld. Ook lezingen en workshops behoren tot vormingsactiviteiten bijvoorbeeld op studiedagen van scholen dan wel georganiseerd door schoolbesturen als die zich zullen voordoen.

Op deze wijze willen we de eigen identiteitsontwikkeling en empowerment stimuleren en zodoende onze missie bereiken: vanuit een transculturele meervoudige identiteit verbondenheid en betrokkenheid stimuleren tussen zowel de oorspronkelijke Amsterdammers als de nieuwkomers met een koloniaal migratieverleden uit Oost, West en Zuid. Identiteit is dynamisch en wij geven via dit project er extra impulsen aan door een aantal procesgerichte activiteiten gericht op transculturaliteit.

3.1 Outcomes

We werken langs drie pijlers, onze outcomes:

1. **Kennis en informatie (educatie):** Weet hebben van elkaars koloniale verleden en hier samen vervolg aan geven door (digitale) informatie te zoeken en te geven via educatieve activiteiten.
2. **Beleving van cultuur:** Weet hebben van elkaars **cultureel erfgoed**, dit met elkaar uitwisselen en samen educatief gaan toepassen.
3. **Uitwisseling van persoonlijke ervaringen** uit het koloniale verleden en op educatieve wijze nagaan hoe dit nog wordt ervaren in de huidige samenleving.

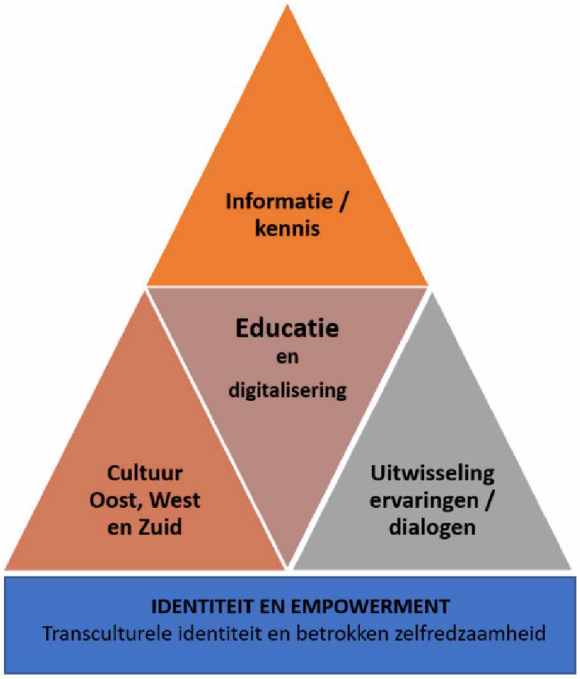

Om voornoemde doelen te realiseren, gaan we aan de slag met kennis/informatie, cultuur-uitwisseling en met het verzamelen en delen van (nieuwe) persoonlijke ervaringen. Educatie en digitalisering vormt als het ware het cement van al die activiteiten want die komen overal in terug.

Ad 1. Kennis en Informatie (educatie)

Er is een verschil tussen kennis en informatie. Kennis is hetgeen wat je weet en wat je toepast in het geheel. Informatie resulteert in kennis doormiddel van interpreteren en integreren van de informatie. Dat laatste vinden we ook belangrijk voor de identiteitsontwikkeling en empowerment. Kennis over de historie, nieuwe verhalen en cultuur vanuit de cultuurgebieden dienen op eigen wijze verwerkt te worden. Het is aan jezelf wat je er verder meedoet. Het feit dat je een nazaat bent van een KNIL-soldaat uit het koloniale leger in het voormalige Nederlands-Indië kan iedereen op eigen wijze verwerkten zoals 5.1.2,e dat deed in zijn boek `de tolk van Java'. Anderen zullen er schouderophalend kennis van nemen.

Deze kennis en informatie passen we zo toe in het onderwijs (b.o., v.o. en pabo) en op vormingsgerichte activiteiten in sociaal-culturele instellingen w.o. woonzorgcentra, waarvoor we afzonderlijke - zo SMART mogelijke geformuleerde - doelstellingen zullen ontwikkelen. (zie pag. 23)

De onderwijsactiviteiten zijn zowel fysiek als digitaal en bestaan uit lezingen/ gastlessen, dialogen/ kinderfilosofie en culturele activiteiten. Alle hebben ze betrekking op de relatie Nederland en de koloniën.

Ad 2 Beleving van cultuur

Het Worldreport van de Unesco benadrukt hetr dynamisch karakter van culturele diversiteit. Het moet naast materieel en immaterieel erfgoed ook gericht zijn op kwetsbare individuen en groepen, die slecht zijn toegerust om het hoofd te bieden aan culturele verandering.

De mensen met een achtergrond uit de voormalige koloniën hebben hun eigen culturele uitingen naar ons land. Deze vermengden zich met andere culturen zoals in de muziek en de (straat)taal of ze maken deel uit van het Nederlands nationaal erfgoed zoals de Javaans-Surinaamse gamelan.

We willen de Amsterdammers tegelijk met het geven van informatie in aanraking brengen met het cultureel erfgoed uit de voormalige koloniale gebieden in Oost, West en Zuid op het gebied van eet- en muziekcultuur.

- Cultuur uit de West: steeldrums enz. en eetcultuur (o.a. Fufu, heri-heri, mokso alesi)
- Cultuur uit Zuid: Ghanese trommels (o.a. dondo, djembé)
- Cultuur uit de Oost/ Indonesië: muziekcultuur (gamelan/ pannelan, angkloengs, khendangs) en eetcultuur (o.a. nasi Toempeng en Balinese keuken/ lawar)

In het eerste jaar sluiten we aan bij de eigen traditionele beleving van de eet- en muziekcultuur. Via video's worden die opgenomen rekening houdend met de coronaomstandigheden. In het tweede jaar gaan we transculturele gerechten en muziek maken waarbij sprake is van cultuurvermenging omdat men leert van elkaar.

Als sluitceremonie van het project werken we naar een manifestatie waarbij de boekjes die we gemaakt hebben gepresenteerd worden met opluistering van de gemaakt transculturele muziek en transculturele gerechten waar ook een boekje over is gemaakt.

Volgens de Unesco moeten we een educatieve prioriteit hebben dat bij draagt zo bij aan het ontwikkelen van interculturele competenties die bijdragen aan de dialoog tussen culturen en beschavingen.

Ad 3: Uitwisselen van persoonlijke ervaringen

Het uitwisselen van persoonlijke ervaringen leidt tot een beter begrip. Daarbij willen we aansluiten bij de informele contacten die enkele organsiaties hebben op hun soosavonden. In het tweede jaar willen we dat formeler organiseren via dialogen die een bepaalde vaste structuur hebben. Autobiografische verhalen en deze persoonlijke ervaringen verzamelen we in een boekje `parels van kleur aan de Amstel', waardoor ook andere Amsterdammers er weet van kunnen krijgen.

3.2 Indicatoren output

Indicatoren voor de outcomes (van de effecten, van wat we teweeg willen brengen) en (output) activiteiten

1. Weet hebben van elkaars koloniale verleden en hier samen vervolg aan geven.

Indicatoren:

- Meer kinderen en volwassenen in Amsterdam zijn op de hoogte van het koloniale verleden van Amsterdam.
- Meer kinderen en volwassenen in Amsterdam zijn met elkaar in gesprek over wat het koloniale verleden nog voor gevolg heeft op het leven van mensen nu
- Meer Amsterdammers zijn met elkaar in gesprek over hoe we de negatieve gevolgen van het koloniale verleden op bepaalde bevolkingsgroepen kunnen doorbreken.

Output:

- In elk van de zeven stadsdelen weten leerlingen van 1 klas op 1 basisschool wat het koloniale verleden van Nederland in Oost, West en Zuid geweest is.

- In de stadsdelen Zuid, Centrum, Oost (Zeeburg) en West (Zeeheldenbuurt) weten 200 bewoners van 1 wijk wie of wat het verhaal achter hun straatnaam en/of een gebouw in de buurt is.
- In elk stadsdeel wordt 1 quizavond gehouden over het koloniale verleden met daaraan gekoppeld 1 dialoog over excuses van Amsterdam aan de mensen die het koloniale verleden hebben meegemaakt.
- Naast basisscholen willen we twee scholen voor voortgezet onderwijs en een Amsterdamse pabo een modulair onderwijsprogramma aanbieden.
- We maken een serie van 10 thematische lesboeken bedoeld voor de bovenbouw van de basisschool en onderbouw van het voortgezet onderwijs over nieuwe thema's en verhalen over het koloniaal verleden en de doorwerking nu.
- We maken één culturele tijdlijn met tijdlijnkaarten die op alle Amsterdamse scholen gebruikt kan worden.
- We maken een boekje met een Nieuwkomerscanon waarin de meest belangrijke nieuwkomersgroepen van Amsterdam worden behandeld die hun sporen hier hebben achtergelaten.

2. ***Weet hebben van elkaars culturele erfgoed, dit met elkaar uitwisselen en samen gaan toepassen.***

Indicatoren:
- Meer Amsterdammers kennen de culturele gewoontes van de anderen in de straat.
- Meer Amsterdammers laten anderen kennismaking van hun culturele gewoontes.
- Meer Amsterdammers praten met elkaar over hun culturele achtergrond.
- Meer Amsterdammers maken, individueel en samen, gebruik van elkaars' culturele gewoontes en vooral m.b.t. eet- en muziekcultuur uit de voormalige koloniale cultuurgebieden Oost, West en Zuid.

Output:
- In elk stadsdeel 1 intercultureel kook-eetfestijn met zelfgemaakte.
- De zes organisaties van de alliantie organiseren 1 bijeenkomst om het koken enkele authentieke gerechten te laten zien die op video worden opgenomen.
- De zes organisaties van de alliantie maken transculturele (cultuurgemengde) gerechten voor elkaars achterban.
- In elk stadsdeel 1 muziekvoorstelling met muziek uit West, Oost en Zuid opgediend met eten uit West, Oost en Zuid en van Nederlandse oorsprong.
- 1 stedelijke interculturele muziekvoorstelling met muziek uit West, Oost en Zuid georganiseerd bij en door de 6 organisaties van de allianties.

3. ***Uitwisseling van persoonlijke ervaringen uit het koloniale verleden en hoe dit nog wordt ervaren in de huidige samenleving***

Indicatoren:
- Meer Amsterdammers kennen de persoonlijke verhalen van hun buurtgenoten over het koloniale verleden.
- Meer Amsterdammers van verschillende achtergrond praten met elkaar over hun persoonlijke ervaringen die voortvloeien uit het koloniale verleden.

- Meer Amsterdammers van verschillende achtergrond praten met elkaar over hoe ze de pijn van mensen met een koloniaal verleden kunnen verlichten en voor volgende generaties kunnen voorkómen.

Output:

- In de stadsdelen Nieuw-West (Geuzenveld), Zuidoost en Zuid wisselen per stadsdeel 50 buren met elkaar hun verhalen over het koloniale verleden uit.
- We maken 1 boekje: Parels van kleur aan de Amstel waarin autobiografische verhalen uit Oost, West en Zuid worden gebundeld.
- In elk stadsdeel 1 dialoog over persoonlijke ervaringen uit het koloniale verleden, de doorwerking op het huidige en toekomstige leven met personen uit West, Oost en Zuid en van Nederlandse oorsprong.

3.3 Activiteiten en TOC

3.4 Kennis en informatie (educatie)

We geven hier een overzicht van de outcome, output en de activiteiten die allen een onderlinge samenhang vertonen. Daarvoor zijn voorlopige activiteitenplannen beschikbaar die door de werkgroepcoördinatoren in samenwerking met de penvoerder zullen worden uitgewerkt. De Stuurgroep geeft tenslotte de beslissende klap op de activiteiten.
Er is geen strikte scheiding tussen de drie pijlers kennis/informatie, belevenis van cultuur en persoonlijke ervaringen uitwisselen maar elke activiteit kan de drie pijlers overstijgen. Zo is de output `In elk stadsdeel weten leerlingen van 1 klas op 1 basisschool wat het koloniale verleden van Nederland in Oost, West en Zuid geweest is.' Ingedeeld bij de pijler `kennis/informatie' ingedeeld. Maar er kunnen verbindingen worden gelegd met de kindermusical, muziektradities, de App en de website. Zie hieronder:

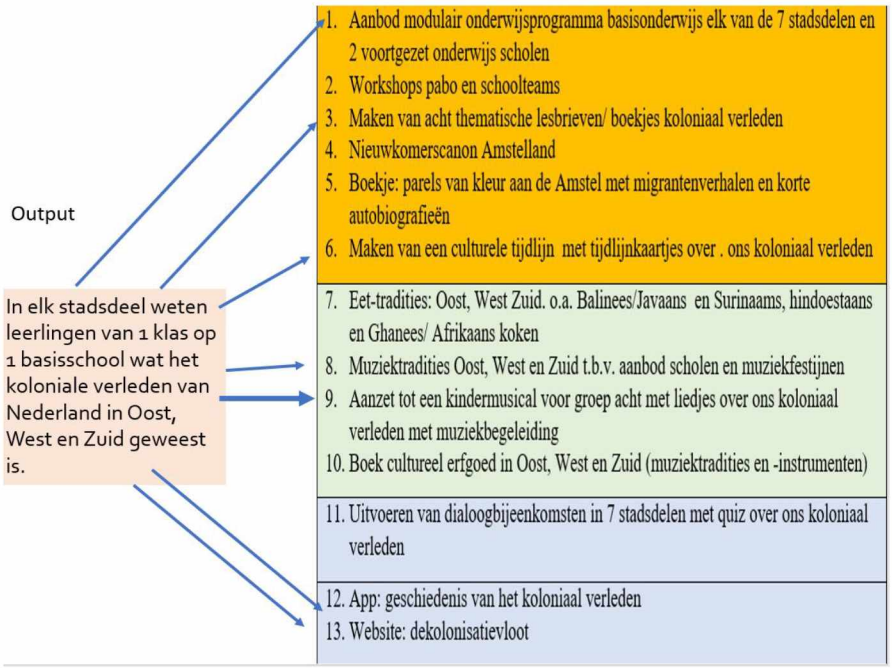

3.5 Kennis/ informatie

We zullen nu een overzicht geven van alle vormen van outcome, output zonder de onderlinge relatie aan te geven:

OUTCOME	OUTPUT	ACTIVITEITEN
Kennis en informatie: Weet hebben van elkaars koloniale verleden en hier samen vervolg aan geven door (digitale) informatie te zoeken en te geven via educatieve activiteiten. (onderwijs en vorming)	In elk stadsdeel weten leerlingen van 1 klas op 1 lagere school wat het koloniale verleden van Nederland in Oost, West en Zuid geweest is.	1. Aanbod modulair onderwijsprogramma basisonderwijs elk van de 7 stadsdelen en 2 voortgezet onderwijs scholen 2. Workshops pabo en schoolteams 3. Maken van acht thematische lesbrieven/ boekjes koloniaal verleden 4. Nieuwkomerscanon Amstelland 5. Boekje: parels van kleur aan de Amstel met migrantenverhalen en korte autobiografieën 6. Maken van een culturele tijdlijn met tijdlijnkaartjes over . ons koloniaal verleden
	In 2 stadsdelen weten leerlingen van voortgezet onderwijs wat het koloniale verleden van Nederland in Oost, West en Zuid geweest is.	7. Eet-tradities: Oost, West Zuid. o.a. Balinees/Javaans en Surinaams, hindoestaans en Ghanees/ Afrikaans koken 8. Muziektradities Oost, West en Zuid t.b.v. aanbod scholen en muziekfestijnen 9. Aanzet tot een kindermusical voor groep acht met liedjes over ons koloniaal verleden met muziekbegeleiding 10. Boek cultureel erfgoed in Oost, West en Zuid (muziektradities en -instrumenten)
	In elk stadsdeel weten leerlingen van 1 klas op 1 basisschool wat het koloniale verleden van Nederland in Oost, West en Zuid geweest is.	11. Uitvoeren van dialoogbijeenkomsten in 7 stadsdelen met quiz over ons koloniaal verleden
	Naast basisscholen willen we twee scholen voor voortgezet onderwijs en een Amsterdamse pabo een modulair onderwijsprogramma aanbieden.	12. App: geschiedenis van het koloniaal verleden 13. Website: dekolonisatievloot
	We maken een serie van 10 thematische lesboeken bedoeld voor de bovenbouw van de basisschool en onderbouw van het voortgezet onderwijs over nieuwe thema's en verhalen over het koloniaal verleden en de doorwerking nu.	
	We maken één culturele tijdlijn met tijdlijnkaarten die op alle Amsterdamse scholen gebruikt kan worden.	
	We maken een boekje met een Nieuwkomerscanon waarin de meest belangrijke nieuwkomersgroepen van Amsterdam worden behandeld die hun sporen hier hebben achtergelaten.	

3.5.1 Belevenis van Cultuur

Belevenis van Cultuur: Weet hebben van elkaars **cultureel erfgoed,** dit met elkaar uitwisselen en samen educatief gaan toepassen.	In elk stadsdeel 1 intercultureel kook-eetfestijn met eten.	1. Aanbod modulair onderwijsprogramma basisonderwijs elk van de 7 stadsdelen en 2 voortgezet onderwijs scholen 2. Workshops pabo en schoolteams 3. Maken van acht thematische lesbrieven/ boekjes koloniaal verleden 4. Nieuwkomerscanon Amstelland 5. Boekje: parels van kleur aan de Amstel met migrantenverhalen en korte autobiografieën 6. Maken van een culturele tijdlijn met tijdlijnkaartjes over . ons koloniaal verleden 7. Eet-tradities: Oost, West Zuid. o.a. Balinees/Javaans en Surinaams, hindoestaans en Ghanees/ Afrikaans koken 8. Muziektradities Oost, West en Zuid t.b.v. aanbod scholen en muziekfestijnen 9. Aanzet tot een kindermusical voor groep acht met liedjes over ons koloniaal verleden met muziekbegeleiding 10. Boek cultureel erfgoed in Oost, West en Zuid (muziektradities en -instrumenten) 11. Uitvoeren van dialoogbijeenkomsten in 7 stadsdelen met quiz over ons koloniaal verleden 12. App: geschiedenis van het koloniaal verleden 13. Website: dekolonisatievloot
	In elk stadsdeel 1 muziekvoorstelling met muziek uit West, Oost en Zuid opgediend met eten uit West, Oost en Zuid en van Nederlandse oorsprong.	
	Eén stedelijke interculturele muziekvoorstelling met muziek uit West, Oost en Zuid.	
	De zes organisaties van de alliantie organiseren 1 bijeenkomst om het koken enkele authentieke gerechten te laten zien die op video worden opgenomen.	
	De zes organisaties van de alliantie maken transculturele (cultuurgemengde) gerechten voor elkaars achterban.	

3.5.2 Uitwisselen van persoonlijke ervaringen

Uitwisseling van persoonlijke ervaringen uit het koloniale verleden en op educatieve wijze nagaan hoe dit nog wordt ervaren in de huidige samenleving.	In de stadsdelen Zuid, Centrum, Oost (Zeeburg) en West (Zeeheldenbuurt) weten 200 bewoners van 1 wijk wie of wat het verhaal achter hun straatnaam en/of een gebouw in de buurt is.	1. Aanbod modulair onderwijsprogramma basisonderwijs elk van de 7 stadsdelen en 2 voortgezet onderwijs scholen 2. Workshops pabo en schoolteams 3. Maken van acht thematische lesbrieven/ boekjes koloniaal verleden 4. Nieuwkomerscanon Amstelland 5. Boekje: parels van kleur aan de Amstel met migrantenverhalen en korte autobiografieën 6. Maken van een culturele tijdlijn met tijdlijnkaartjes over . ons koloniaal verleden
	In elk stadsdeel wordt 1 quizavond gehouden over het koloniale verleden met daaraan gekoppeld 1 dialoog over excuses van Amsterdam aan de mensen die het koloniale verleden hebben meegemaakt.	7. Eet-tradities: Oost, West Zuid. o.a. Balinees/Javaans en Surinaams, hindoestaans en Ghanees/ Afrikaans koken 8. Muziektradities Oost, West en Zuid t.b.v. aanbod scholen en muziekfestijnen 9. Aanzet tot een kindermusical voor groep acht met liedjes over ons koloniaal verleden met muziekbegeleiding 10. Boek cultureel erfgoed in Oost, West en Zuid (muziektradities en -instrumenten)
	In de stadsdelen Nieuw-West (Geuzenveld), Zuidoost en Zuid wisselen per stadsdeel 50 buren met elkaar hun verhalen over het koloniale verleden uit.	11. Uitvoeren van dialoogbijeenkomsten in 7 stadsdelen met quiz over ons koloniaal verleden
	Deze verhalen worden gebundeld in 1 boekje: Parels aan de Amstel.	12. App: geschiedenis van het koloniaal verleden 13. Website: dekolonisatievloot
	In elk stadsdeel 1 dialoog over persoonlijke ervaringen uit het koloniale verleden, de doorwerking op het huidige en toekomstige leven met personen uit West, Oost en Zuid en van Nederlandse oorsprong.	

4. Activiteitenplan

Eerder hebben we het transcultureel denken en handelen als uiteindelijke droom (zie pag. 15) vertaald naar maatschappelijke invloeden (outcome) en nu naar concrete activiteiten waarvan we er 13 hebben onderscheiden.
Zoals op lerarenopleidingen de transculturele benadering op vooral communicatie en pedagogisch didactische vaardigheden werd toegepast, zullen we in dit project het toepassen op het koloniaal verleden en doorwerking nu. Activiteiten m.b.t. kennis/ informatie, beleven van cultuur en het uitwisselen van persoonlijke ervaringen zullen we zoveel mogelijk op transculturele wijze uitvoeren. Educatie en digitalisering maken daar onderdeel van uit om zoveel mogelijk bereik in de samenleving te krijgen en daarmee maatschappelijke invloed (outcome)

De eerste stap in ons project benoemen we als intercultureel: we verkennen de cultuur van de ander door de ander te leren kennen. Zo organiseren we een kennismakingsbijeenkomst waarin we informatie (bijv. pitches) geven over elkaars cultuur en organisatie. Vanwege de coronaomstandigheden zullen we dat via video-opnames doen. We laten dan op video of in de praktijk zien hoe elkaars eet- en muziekcultuur eruitziet om in een later stadium nieuwe transculturele gerechten te maken die we zullen opnemen over een boekje cultureel erfgoed:

4.1 Drie inhoudelijke pijlers

Om onze missie en droom te realiseren richten we ons op het versterken van de transculturele identiteit waarvoor de drie volgende inhoudelijke pijlers hebben geformuleerd:

- **INFORMATIE EN KENNIS (EDUCATIE/ (DIGITALISERING))**
- **BELEVEN VAN CULTUREEL ERFGOED**
- **UITWISSELING VAN PERSOONLIJKE ERVARINGEN**

Deze pijlers hebben ieder activiteiten in zich uit het Westen, het Oosten en het Zuiden waarbij we elkaars kennis en cultuur uitwisselen. Alleen dan komen we tot versterking (empowerment) van die transculturele identiteit die we in dit project willen nastreven.

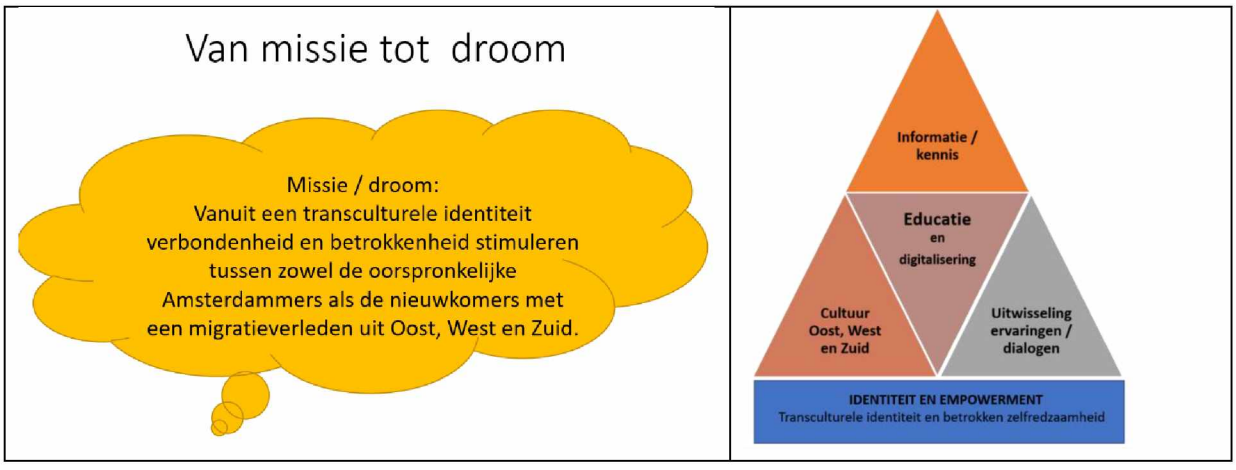

Onze drie pijlers zijn uitgewerkt in 13 activiteiten:

(DIGITALE) KENNIS/ INFORMATIE (EDUCATIE)

1) Verzorgen van een modulair onderwijsprogramma voor basisscholen in alle zeven stadsdelen en een pabo
2) Maken van een serie thematische lesbrieven/ boekjes
3) Maken van een culturele tijdlijn m.b.t. ons koloniaal verleden
4) Nieuwkomerscanon Amsterdam/ Amstelland met doorwerking sociale infrastructuur
5) Boekje: `parels van kleur aan de Amstel' met migrantenverhalen als korte autobiografieën waarin ook het koloniaal verleden doorklinkt
6) Maken van een quiz over ons koloniaal verleden en toepassen in zeven wijken en scholen
7) Digitale toepassingen app met game: geschiedenis van het koloniaal verleden en Indië-Nederland monument aan het Olympiaplein
8) Website: transculturele dekolonisatievloot

BELEVEN VAN CULTUUR

Culturele uitwisseling verbindt culturen met elkaar. Veroveringsoorlogen – eufemistisch toen aangeduid met `pacificering' - in de koloniale tijd hebben plaats gemaakt voor economische samenwerking en handel en toeristische reizen. Mensen zijn van nature nieuwsgierig naar elkaar en willen op zoek naar een beter leven elkaar leren kennen en mogelijk elders gaan wonen als de leefomstandigheden daar beter zijn. Zo zijn de mensen sinds hun ontstaan altijd gemigreerd en zijn ze vanuit hun Afrikaans herkomstgebied over de hele wereld gaan verspreiden. Dat leidt soms tot botsingen en spanningen wat in onze samenleving zoals we bij maatschappelijke problemen hebben uiteengezet. (zie pag. 8)

9) Voorbereiden en uitvoeren cultureel erfgoed op het gebied van muziek- en eetcultuur.
10) Boekje: cultureel erfgoed in Oost, West en Zuid (muziektradities en -instrumenten en eetcultuur)
11) Voorbereiden en uitvoeren muziekcultuur uit Oost, West en Zuid
12) Voorbereiden en uitvoeren eetcultuur uit Oost, West en Zuid
13) Aanzet tot een kindermusical voor groep acht met liedjes over ons koloniaal verleden met muziekbegeleiding

UITWISSELEN VAN PERSOONLIJKE ERVARINGEN

Groot-Amsterdam (Amsterdam en Amstelveen) blijkt gelet op vooral kwantitatieve gegevens dé Indische stadsregio van het land te zijn. In de jaren vijftig van de vorige eeuw zette het merendeel van de 350.000 migranten hier hun eerste schreden aan wal bij de ij-oever. Vele duizenden Indische migranten zijn daarna gehuisvest in de nieuwe wijken van Slotervaart, Buitenveldert en het Amstelveense Elsrijk-Zuid. Zo'n 2 miljoen Nederlanders hebben nu een genetische binding met Nederlands-Indië. Sporen daarvan in Amsterdam zijn pasar malams, Indië- en slavernijherdenkingen maar ook in de taal- en eetgewoonten. Vele belangrijke koloniale schrijvers zoals Tjalie Robinson en Hella Haasse hebben in Amsterdam gewoond.
Om nog onbekende aspecten van het kolonialisme te ontdekken willen we verhalen van de eerste generatie Amsterdammers met een koloniaal verleden opschrijven in het boek `Parels aan de Amstel'. Iedereen met een migratieachtergrond heeft wel `parels' in huis, een voorwerp, foto bijvoorbeeld als familie-erfstuk. Dergelijke nieuwe verhalen zijn vaak de moeite waard om opgeschreven te worden want die weerspiegelen iemands doorwerking uit het verleden in het persoonlijk leven nu.
Dergelijke parels kunnen verbonden worden met thema's zoals de Japanse bezetting van Nederlands-Indië en de dodenspoorwegen en kampen in Japan, de republikeinse kampen,

dekolonisatieoorlog, koloniale oorlogen, Tweede wereldoorlog, vredesmissies, oorlogen en onvrijheidssituaties van vluchtelingen enzovoorts

In Amsterdam Zuidoost wonen veel migrantengroepen uit vroegere koloniale gebieden Suriname, de Antillen en Ghana met ieder hun eigen verhalen. Maar veel Amsterdammers zien niet die verschillen in culturen. Etnische groepen als Javaanse-Surinamers en gemengdbloedige Indische mensen (indo's) worden door elkaar gehaald.

De ervaringsverhalen over het kolonialisme In West, Zuid en Oost en de dekolonisatieprocessen daarna vinden we nog bij de eerste generatie die nu op hoge leeftijd is. Hun verhalen willen we optekenen in zoverre dat via oral history en nog niet eerder gebeurd is. Hun belevenissen willen we vooral plaatsen tegen de achtergrond van historische lijnen van de Nederlandse koloniale geschiedenis in de vroegere overzeese gebiedsdelen. Door deze verhalen komen familiegeschiedenissen tot leven. Voor zowel volwassenen als de schooljeugd kan het de aanleiding zijn om verder familieonderzoek te doen naar het leven van hun voorouder in het koloniaal verleden. Dit levert weer nieuwe verhalen op die het waard zijn om die toegankelijk te maken voor de volgende generaties. Daarbij willen we **de naoorlogse tweede generatie** inschakelen om die te noteren of samen met hen als gastdocent voor schoolklassen te vertellen.

Door hun verhalen betrekken zij:
a. De derde generatie van mensen die zijn afgestudeerd en met hun eigen cultuur bezig zijn zoals rappen/ hiphop en sociale media (website, app, facebook en Instagram, Tik Tok en Twitter).
b. De vierde generatie (leerlingen van basisscholen en onderbouw voortgezet onderwijs).
c. Pabo-studenten die zich met deze verhalen kunnen bekwamen in dialogen en kinderfilosofie en competenties aanleren om programma's voor lokale burgerschapsvorming op te zetten.

4.2 Digitalisering en educatie

We hebben in het voorgaande steeds drie inhoudelijke pijlers genoemd maar eigenlijk zit in elk van die pijlers ook digitalisering en educatie verweven. We ontkomen in dit informatietijdperk er iet om aandacht te geven aan digitalisering in de vorm van een app, een website waarbij we social media inzetten om onze maatschappelijke invloed te vergroten. Dit kan ook op scholen

Vandaar dat we jongeren met een migratieachtergrond uit de derde generatie (20 – 40 jaar oud) willen inschakelen om vanuit hun belevingswereld een app te maken.
Het doel van de educatieve app is om leerlingen bewust te maken van de belangrijkste gebeurtenissen in Oost (Nederlands-Indië), West (Suriname en Antillen) en Zuid (Ghana/ Goudkust). De opdrachten die in de app zijn verwerkt geeft de mogelijkheid om de leerlingen met elkaar in dialoog te laten gaan. Dit kan worden gedaan in een klassikale setting met een interactieve app ter ondersteuning.

De app biedt leerlingen de mogelijkheid om in te loggen waardoor de leerling zich kan aan sluiten bij een digitale 'classroom' sessie die kan worden beheerd en overzien door de leraar. De leraar kan op een afgeschermd gedeelte van de app kijken wie er mee doet en de antwoorden (bijv. van de digitale vragen) van de leerlingen inzien.

De app bevat educatief materiaal die de leerlingen stimuleert tot nadenken.
Dit gebeurt in drie fasen:

1. Allereest is er een klassikale introductiefase waar achtergrondinformatie wordt gegeven over de periode. Dit kan worden ondersteund door de animatiefilmpjes die worden gemaakt voor hetr project over Koloniaal verleden en doorwerking. Klassikaal worden er multiple-choice vragen gesteld die dan vanuit de app kunnen worden beantwoord.
2. Nadat de leerlingen de opdracht voor die situatie helder hebben, wordt de klas opgedeeld in drie groepen. Elk van deze groepen gaat zich bezighouden met een aspect van het koloniaal verleden van Oost, West en Zuid. Bijvoorbeeld was de gemeente Amsterdam betrokken bij de slavernij in Oost, West en Zuid. Zo ja, op welke wijze. Kies die plaatjes die daarbij horen. Zo krijgt elke groep leerlingen via de app onderzoeksvragen voorgelegd die ze met de eigen groep moeten oplossen. Via de app kan dan onderzoek worden gedaan door – al dan niet digitaal - interviews te doen bij ervaringsdeskundigen. De app biedt ook de mogelijkheid om vooraf opgestelde vragen in te programmeren en een voorgefilmd video antwoord te tonen, korte informatieve artikelen te lezen en naar persoonlijke verhalen te luisteren.
3. De derde fase is dan weer klassikaal en iedereen heeft nu een goed beeld van zijn antwoord op de opdracht. In deze fase neemt de leraar de rol van gespreksleider in en zo stimuleert de app stimuleren tot een dialoog in de klas. De app zou bijvoorbeeld dilemma's aan de orde kunnen stellen waarna iedereen gevraagd wordt om met elkaar ijn dialoog te gaan om zo bij te dragen tot een eensluidend groepsstandpunt.

Het maken van een game kan betrekking hebben op het speels omgaan met de informatie uit het koloniaal verleden zoals een quiz die puntenscores bijhouden maar ook een ingewikkeld geprogrammeerd interactief spel. In overleg met de ICT-begeleiders 5.1,2,e en 5.1,2,e en de stuurgroep zal dit nog nader bekeken worden. Er zullen meerdere offertes worden opgevraagd.

Op zeven basisscholen en twee scholen voor voortgezet onderwijs zullen we een gemoduleerd onderwijsprogramma opzetten waaruit scholen hun activiteiten kunnen kiezen die te maken hebben met ons koloniaal verleden en de huidige tijd. Daarvoor is in het kader van (lokale) burgerschapsvorming een externe vorm met workshops ontwikkeld en een interne variant waarbij op vier middagen workshops worden gegeven door de eigen leerkrachten bijgestaan door projectmedewerkers en gastdocenten die kennis hebben over ons koloniaal verleden.

4.3 Overzicht 13 activiteiten en omschrijving



1. App en game over koloniaal verleden en doorwerking nu en doorwerking in fysieke infrastructuur en migrantengroepen in Amsterdam	Het doel van de educatieve app is om leerlingen bewust te maken van de belangrijkste gebeurtenissen in Oost (Nederlands-Indië), West (Suriname en Antillen) en Zuid (Ghana/ Goudkust). De opdrachten die in de app zijn verwerkt geeft de mogelijkheid om de leerlingen met elkaar in dialoog te laten gaan. Dit kan worden gedaan in een klassikale setting met een interactieve app ter ondersteuning. De app biedt leerlingen de mogelijkheid om in te loggen waardoor de leerling zich kan aan sluiten bij een digitale 'classroom' sessie die kan worden beheerd en overzien door de leraar. Onderwerpen: Groot- Amsterdamse monumenten gerelateerd aan het koloniaal verleden: Indië-Nederland monument aan het Olympiaplein, Multatuli monument, Indië monument in Broersepark Amstelveen en miniatuur met Indisch strooiveld op begraafplaats Zorgvlied, Anton de Kom standbeeld, Elieser standbeeld aan de Joodse begraafplaats in Ouderkerk a/d Amstel. Diverse koloniale gebouwen, monumenten zoals het Instituut voor de Tropen, het Scheepvaartmuseum, koloniale

	gebouwen (o.a. Niod), Indische fietstocht in het centrum/ grachtengordel. Planning eerste jaar: - Maken van de app en de game en als pilot uitproberen
2. Website: transculturele dekolonisatievloot	• Ontwerp met behulp van een WordPress thema • Een aantrekkelijke en professionele website, goed leesbaar op desktop, tablet en smartphone (responsive) • Eenvoudig zelf kunnen beheren van de website Planning eerste jaar: website zal gemaakt worden met informatie over het koloniaal verleden.
3. Ontwikkelen en uitvoeren van een modulair onderwijsprogramma lokale burgerschapsvorming (informatie, beleven van cultuur en het uitwisselen van persoonlijke ervaringen) over het `koloniaal verleden en doorwerking nu' voor 7 basisscholen, 2 scholen voor voortgezet onderwijs	 Er wordt een modulair onderwijsprogramma ontwikkeld waaruit scholen en andere sociaal culturele instellingen (buurthuizen, woonzorgcentra, etnische ondersteuningsorganisaties enz.) afzonderlijke activiteiten kunnen kiezen. De scholen kunnen kiezen voor een buitenschoolse of een binnenschoolse variant waarbij met modules in de vorm van workshops wordt gewerkt: Lokale burgerschapsvorming 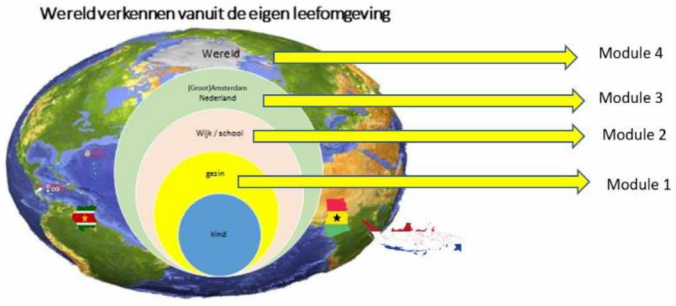 Planning eerste jaar: Onderzoek doen en alle afzonderlijke programma's van de module uitwerken. Daarbij kan worden voortgebouwd op

	eerdere pilotervaringen van Amstelveense scholenproject Ontmoeten & (Her)denken.
4. Serie van 10 thematische lesboekjes over minder bekende thema's uit het koloniaal verleden en nu met opdrachten en videofragmenten	We willen voor Amsterdamse scholen 10 thematische lesboekjes ontwikkelen over bekende onbekende verhalen over ons koloniaal verleden. Een eerste suggestie: 1. Indonesië, Ghana en Suriname/ Antillen in de prekoloniale tijd 2. Voc en WIC als begin van het Nederlands kolonialisme 3. Oorlog en pacificatie en verzet 4. De slavernij in Oost, West en Zuid 5. Contractarbeid 6. Relaties Oost, West en Zuid (belanda hitams) 7. Amsterdammers in de koloniën 8. Koloniale monumenten in Amsterdam 9. Koloniale roofkunst in onze musea 10. Huidige en toekomstige relatie met Oost, West en Zuid. Planning eerste jaar: er worden conceptteksten gemaakt die ook de drie externe adviseurs worden voorgelegd.
5. Workshops burgerschapsvorming m.b.t. koloniaal verleden en doorwerking voor pabo en schoolteams basis- en voortgezet onderwijs.	Er zullen workshops lokale burgerschapsvorming m.b.t. koloniaal verleden en doorwerking daarvan in Amsterdam worden gehouden voor pabo-studenten en schoolteams over de afzonderlijke activiteiten van voornoemd modulair project voor lokale burgerschapsvorming. Het is een mix van informatie geven (colleges) afgewisseld met videofragmenten en het trainen van pedagogisch didactische competenties om les te kunnen geven over het koloniaal verleden van Oost, West en Zuid. Zo zullen interactieve werkvormen worden geoefend alsmede culturele vaardigheden zoals muziek maken en eetculturen. In het project hebben leden ervaring met het geven van workshops op studiedagen van schoolteams o.l.v. schoolbesturen. In deze workshops zal vooral de doorwerking van het koloniaal verleden in het huidige Amsterdam centraal worden gesteld en hoe daar aandacht kan worden besteed op scholen voor basis- en voortgezet onderwijs. We geven een beeldend overzicht van alle locaties in de Amsterdamse fysieke infrastructuur. In deze workshops kan het focus ook geleidelijker verschuiven naar een inclusievere benadering naar `onvrijheidssituaties'. Daarin wordt ook een geleidelijke sprong gemaakt naar de Tweede Wereldoorlog die ook in monumenten en herinneringslocaties doorwerkt in de Amsterdamse fysiek infrastructuur.

	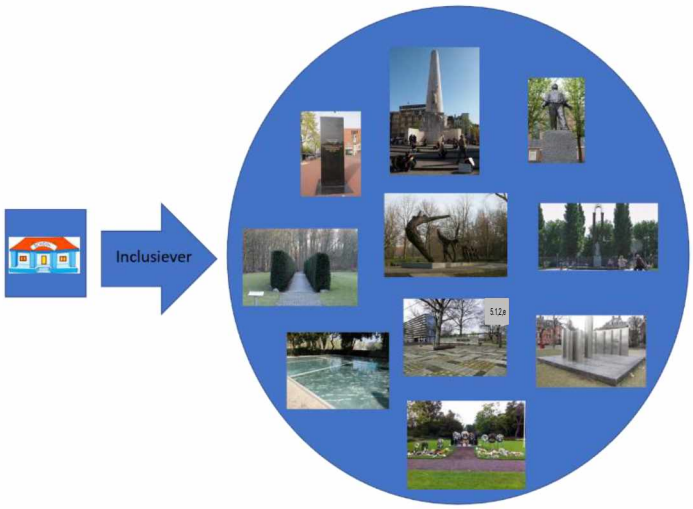 Planning eerste jaar: De workshops voor de pabo en voor schoolteams worden opgezet en er worden contacten gelegd met Amsterdamse schoolbesturen en scholen om een aanbod te doen waarbij ons lesmateriaal voor de scholen wordt gebruikt. (video's, lesboekjes, culturele tijdlijn enz.)
6. Culturele tijdlijn met tijdlijnkaarten	Er wordt een tijdlijn ontwikkeld waarin de belangrijkste gebeurtenissen over het koloniaal verleden uit Oost, West en Zuid worden uitgebeeld. Aan de onderkant zijn de belangrijkste migrantengroepen genoemd die in Amsterdam hun sporen hebben nagelaten. Op tijdlijnkaarten staan gebeurtenissen uitgebeeld die de leerlingen in tweetallen kunnen ophangen Tijdlijnkaart 1950  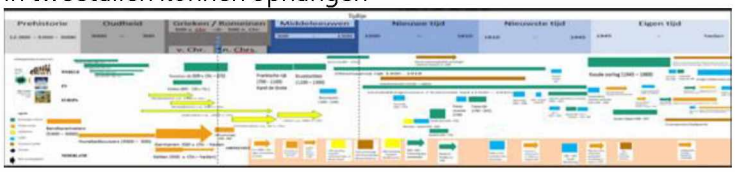 Planning eerste jaar: de tijdlijn en tijdlijnkaarten over het koloniaal verleden wordt dan gemaakt.
7. Nieuwkomerscanon voor scholen	De Nieuwkomerscanon is afgeleid van de Canon van Nederland en bevat een aantal historische gebeurtenissen die belangrijk zijn voor Amsterdamse migranten in het algemeen en koloniale migranten in het bijzonder. Voor de plaatsen Amstelveen en Den Haag zijn die al voor scholen ontwikkeld en dat kan ook voor Amsterdam zoals onderstaande voorbeelden aantonen:

	 Nieuwkomerscanon Amstelveen  Planning eerste jaar: De Nieuwkomerscanon met een boekje voor de docent en een werkboekje voor leerlingen kan worden gemaakt.
8. Muziekfestijn Oost, ontmoet West en Zuid in Amsterdam.	Ad 8. Muziekfestijn Oost, West, Zuid. Eind 2021 zal Stadsdorp Elsrijk in haar Openluchttheater in Amstelveen een muziekfestijn organiseren `West ontmoet Oost'. Daar zullen musici die een achtergrond uit de Indonesische en Indiase cultuur hebben, optreden. Mocht ons diversiteitsproject worden goedgekeurd dan zal daarin mogelijk ook de gamelanlessen in het Gamelanhuis participeren. We zullen de ervaringen die hier worden opgedaan ook integreren in ons project. Ook zal er daarna `oosters eten' worden geserveerd. Zo wordt georganiseerd door Stadsdorp Elsrijk in Amstelveen met hun budget ervaring opgedaan voor muziek- en eetfestijnen in de Amsterdamse stadsdelen. Ook denken we aan informatieve en culturele bijeenkomsten in de gebouwen van organisaties van onze alliantie: Gamelanhuis, de Brug en Recogin. Daarbij kunnen eigen orkesten worden ingehuurd die bij hun eigen soos bijeenkomsten worden gebruikt. Zo heeft de Brug een eigen indo-rockorkest. Wat we vooral willen bendrukken is het gebruik van de verschillende muziekinstrumenten uit de drie culturugebieden als **educatiemiddel.** Zo zullen daarbij ook de Indonesische muziekinstrumenten de gamelan en daarnaast ook de angkloeng en trommels uit de drie cultuurgebieden een

	belangrijke plaats krijgen omdat ze afkomstig zijn uit zowel Oost, West, Zuid èn Noord. De kinderen leren naast muzikaliteit ook zich te concentreren en het ontwikkelen van saamhorighiedsgevoelens. Vooral traditionele instrurmenten uit zogeheten Wij-culturen lenen zich daar goed voor (gamelan, angkloeng). De Surinaams-Javaanse gamelan is zelfs in 2020 uitgeroepen tot Nederlands cultureel erfgoed. Verder zal er ook aandacht zijn voor de hindoestaans-Surinaamse cultuur met muziek en dans dat al eerder is uitgeprobeerd in het Open luchttheater. Ook authentieke instrumenten uit Suriname, de Antillen zullen er een plaats krijgen ter opluistering van dergelijke informatieve bijeenkomsten. Maar de belangrijkste transculturele instrumenten zullen gelden de angkloeng en het harmonium die uiit cultuurvermening zijn ontstaan en waarmee Oost en West met elkaar zijn verbonden. Hieronder voorbeelden:  Planning eerste jaar: Alle betrokken musici wisselen hun eigen muzikale ervaringen uit en maken een plan om tot transculturele fusionmuziek te komen. Ze kunnen worden ingezet bij de programma's voor scholen, wijkcentra enz. als ze daarvoor kiezen.
9. Eetfestijn met muziek in 7 stadsdelen	Ad 7. Eetfestijn. Er zal een eetfestijn in 7 stadsdelen worden opgezet dat gecombineerd wordt met dialogen en informatie over ons koloniaal verleden via een quiz en de doorwerking in het hedendaagse Amsterdam. Gezien de modulaire opzet kan daarin ook de gamelan en andere muziekinstrumenten uit het voormalige Oost, West en/ of Zuid eventueel worden ingezet.

	Planning eerste jaar: Video video-opnames leren we van elkaars eetcultuur en gerechten. Afhankelijk van de coronaomstandigheden proeven we van elkaars gerechten op de eigen locatie. Planning eerste jaar: Maken van een video bij alle zes organisaties over de eigen gerechten in de vorm van digitale workshops.
10. Boekje cultureel erfgoed over eet- en muziekculturen van Oost, West, Zuid en Amsterdam/ Nederland	Ad 12: boekje eetcultuur Er komt een boekje over de eetcultuur in Oost-West en Zuid waarvoor in dit document een eerste aanzet wordt gegeven. Naast authentieke gerechten worden ook nieuwe transculturele gerechten gemaakt waarin sprake is van cultuurvermenging. Of in dit boekje ook de muziekcultuur ter sprake wordt gebracht uit Indonesië, Suriname en Antillen en Ghana. Planning eerste jaar: Eerste teksten worden gemaakt over de eigen muziekcultuur en hoe je tot fusionmuziek kunt komen met bepaalde instrumenten.
11. Aanzet kindermusical over Amsterdams' koloniaal verleden.	Het maken van een kindermusical is een complexe activiteit waarbij vele mensen zijn betrokken. We denken dat via een kindermusical allerlei aspecten van het koloniaal verleden beeldend tot uitdrukking worden gebracht zodat dit verleden in al haar aspecten bijdraagt tot de beleving en daarmee identiteitsontwikkeling van de leerlingen. We zullen volstaan met het maken van drie liedjes die ook begeleid kunnen worden door musici uit onze alliantie. Het voorlopige idee is om een buitenaards wezen boven Amsterdam te laten zweven en deze te laten neerdalen op plekken die met het koloniaal verleden hebben te maken (Indische buurt, zeeheldenbuurt, koloniale verzetsheldenbuurt in IJburg en enkele monumenten en op begraafplaats Zorgvlied bij koloniale praalgraven. We kunnen daarbij eventueel gebruik maken van de attributen van een Indische tentoonstelling die momenteel draait in het crashmuseum van Aalsmeer. Geleidelijk kan informatie over inheems verzet tegen kolonisatieoorlogen ook betrekking hebben op de Tweede wereldoorlog zoals de Japanse bezettingstijd in Nederlands-Indië. Koloniaal verleden en doorwerking wordt daardoor inclusiever als thema van lokale burgerschapsvorming. Dit is sinds 2007 verplicht voor alle scholen. Hieronder voorbeelden waarbij leerlingen van groep 8 van de Martin Luther Kingschool eigen projectliederen ten gehore brengen zoals de Amstelveenrap en een lied over vrijheid:

	5.1,2,e https://www.youtube.com/watch?v=3YdVSHSX1xs In de Kruiskerk: zing een lied over `vrijheid' en oorlog: https://www.youtube.com/watch?v=hSTAf1Uav_s Planning eerste jaar: Er worden 3 à 5 liedjes zelf gemaakt over het koloniaal verleden en een plan voor een kindermusical. Daarna proberen we het uit met een klas.
12. Informatie- en dialoogbijeenkomsten met een quiz in 7 stadsdelen w.o. buurthuizen en woonzorgcentra	Er zullen in zeven stadsdelen in sociaal-culturele centra muziek- en eetfestijnen plaatsvinden waaraan de samenwerkende organisaties zullen bijdragen. Naast informatie over ons koloniaal verleden vindt er als verwerking een quiz plaats waarna persoonlijke ervaringen worden uitgewisseld. De Quiz maakt onderdeel uit van het geven van informatie over ons koloniaal verleden in Oost, West en Zuid. De informatie gaat ook vergezeld van een korte video over het koloniaal verleden en de doorwerking hiervan in de fysieks infrastructuur van Amsterdam. (wijken, straatnamen, monumenten, gebouwen, locaties enz.) Planning eerste jaar: De quiz wordt gemaakt en uitgeprobeerd in zoverre de coronaomstandigheden dat toelaten.
13. Boekje: Parels van kleur aan de Amstel met 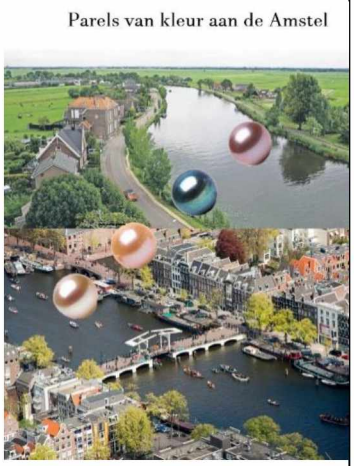 nieuwe verhalen/	Dit boek `Parels van kleur van de Amstel' bevat nieuwe autobiografische verhalen gerelateerd aan ons koloniaal verleden. Migranten uit Groot-Amsterdam komen vooral van de eerste generatie migranten die die tijd nog hebben meegemaakt. De tweede generatie hier geboren nazaten hebben als naoorlogse tweede generatie er wel aan flarden van informatie meegekregen. De verhalen die ze hebben gehoord missen vaak de koloniale context want veelal wordt gezwegen over verschrikkelijke gebeurtenissen zoals de Japanse bezetting in Nederlands-Indië en de nasleep van de dekolonisatieoorlog. Andere verhalen komen voort uit secundaire bronnen zoals over de slavernij of angsten en onzekerheden die na de onafhankelijkheid van Suriname en Indonesië mensen hebben aangezet om naar de Nederland te migreren, te vluchten (moorden van 5.1,2,e) of te repatriëren.

autobiografieën over koloniaal verleden en doorwerking	We willen daarbij uitgaan van waarden van religies/ levensbeschouwingen die we ook in die voormalige gekoloniseerde landen vinden ontleend aan humanisme, christendom, islam en hindoeïsme/ boeddhisme. Planning eerste jaar: We nodigen eerst de directbetrokkenen zoals bestuursleden uit of zijzelf dan wel anderen autobiografieën kunnen schrijven dan wel zich te laten interviewen over hun relatie met het koloniaal verleden eventueel via het voorouders.

5. De organisatie

5.1 Organisatieschema

Wij hanteren het volgende schema van onze organisatie waarbij we na rijp beraad gekozen hebben voor een stuurgroep met een penvoerder die ook in de uitvoering zit.

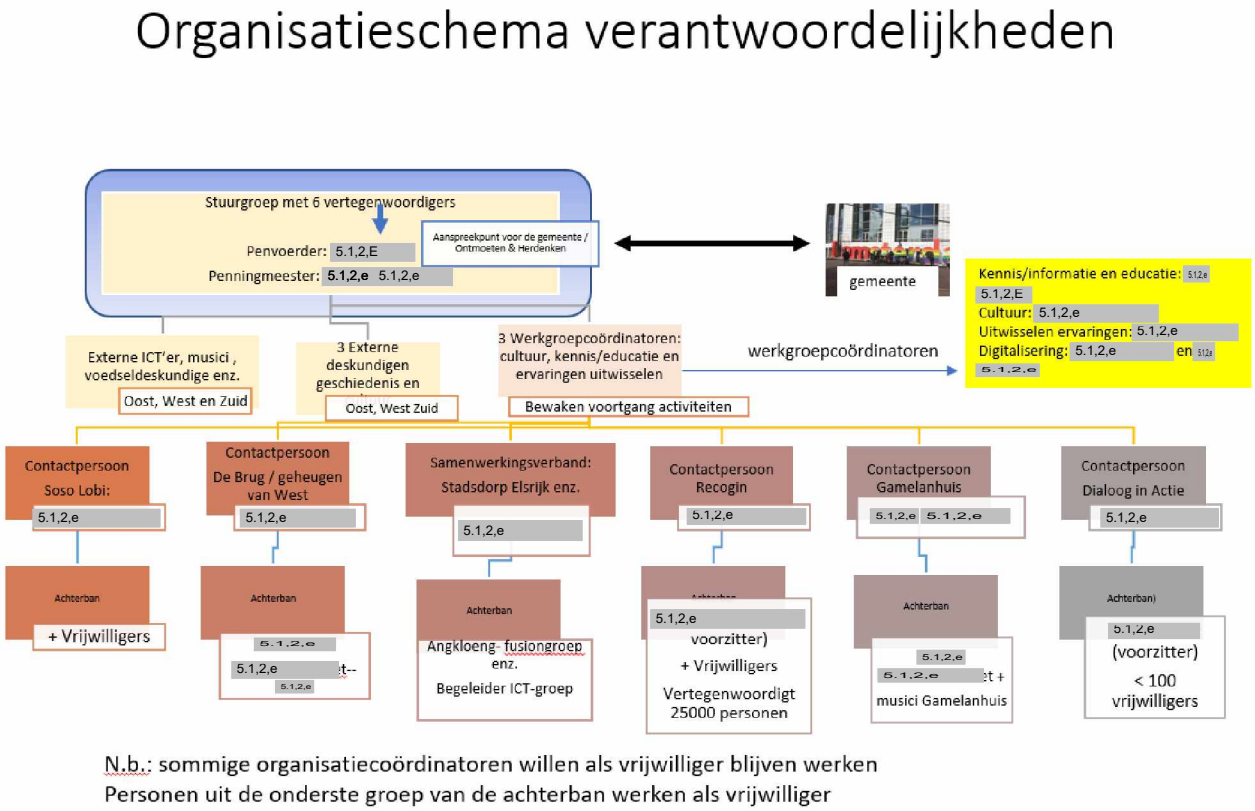

N.b.: sommige organisatiecoördinatoren willen als vrijwilliger blijven werken
Personen uit de onderste groep van de achterban werken als vrijwilliger

Functiebeschrijving:

- **Stuurgroep**: draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de subsidiebeschikking. De Stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de zes organisaties die de alliantie vormen bij voorkeur voorzitters. Zij komen tenminste vier keer per jaar bij elkaar.

- **Penningmeester:** beheert de kas en de bankrekening van de alliantie. (5.1,2,e 5.1,2,e voorzitter Recogin)
- **Penvoerder:** 5.1,2,E draagt, namens de Stuurgroep, de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de subsidiebeschikking en vraagt, samen met stichting Dialoog in Actie, de subsidie aan. Hij faciliteert de uitvoering en doet dit in continu overleg met de werkgroepcoördinatoren en de Stuurgroep. Hij is voor de gemeente het formele aanspreekpunt van de alliantie.
- **Werkgroepcoördinatoren:** bewaken de voortgang en de samenwerking van de activiteiten binnen de pijler/werkgroep en coördineren de activiteiten, die elkaar deels overlappen. Zij zorgen voor de onderlinge samenwerking en kruisbestuiving tussen Oost, West en Zuid.
- De **contactpersonen** van elk van zes organisaties zijn het formele aanspreekpunt van de penvoerder met de organisatie. Zij wijzen iemand van de organisatie aan die hem/ haar kan vervangen bij afwezigheid. Deze contactpersoon stuurt ook de vrijwilligers aan van de eigen organisaties en wordt daarvoor op uurbasis € 40,00 betaald binnen de afspraken van het budget.
- **Externe deskundigen:** deze worden ingehuurd op basis van afspraken die gemaakt zijn bij aanvang van het project en vormen de eindredactie van te maken stukken. Met deze personen (wetenschappers m.b.t. historie en cultuur van Oost, West en Zuid) worden schriftelijke afspraken gemaakt met de penvoerder.

5.2 Organisatorische stappen om output te halen

- Onze activiteiten doorlopen een proces waarbij we eerst uitgaan van de eigen cultuur om die aan de anderen te laten zien waarbij geleidelijk aan tot een gemeenschappelijk transculturele cultuur proberen te komen in kennis, cultuur (eet- en muziekcultuur) en het uitwisselen van ervaringen.

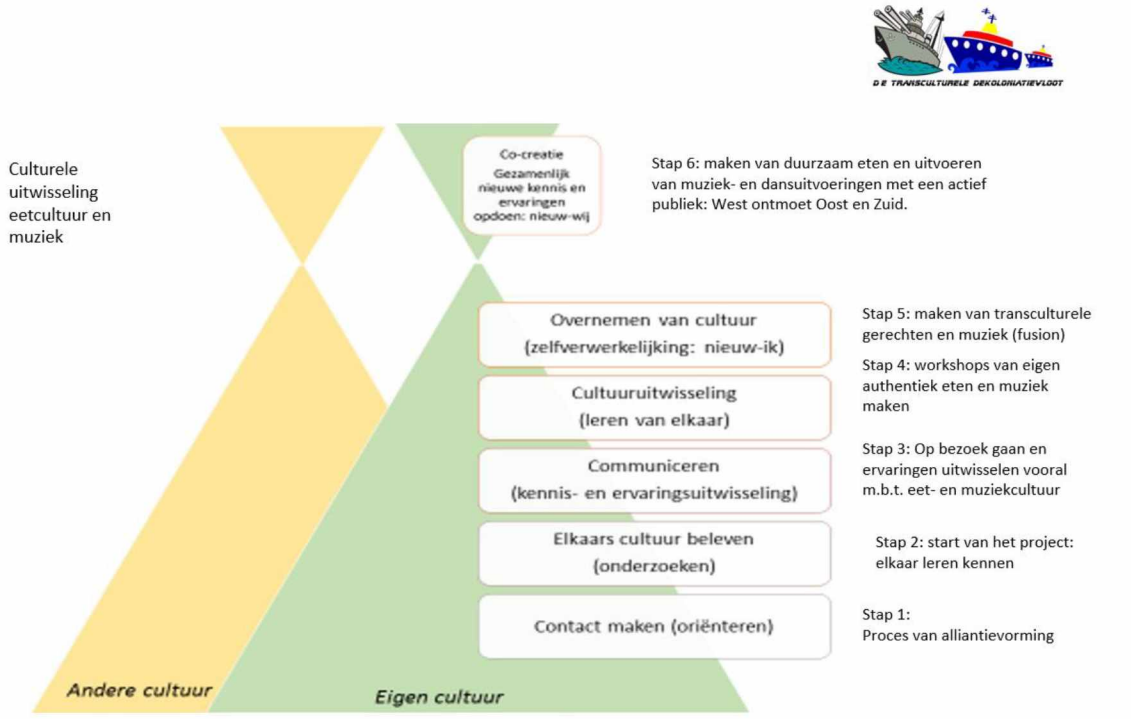

In het project gaan we uit van het volgende stappenplan:	
Stap 1: Proces van alliantievorming	September 2020 - 31 maart 2021
Stap 2: start van het project: elkaar leren kennen. Uitwisselen van materialen, netwerk verstevigen en uitbreiden. Onderzoek doen en plannen maken voor publicaties met eerste proefteksten. Website maken en app met een game voorbereiden.	Juni t/m augustus 2021 September en oktober 2021
Stap 3: Op bezoek gaan en persoonlijke ervaringen uitwisselen vooral m.b.t. eet- en muziekcultuur. Contacten met scholen leggen en planning maken van het gemoduleerde onderwijsprogramma.	Maken van video's en uitwisselingsprogramma's
Stap 4: workshops van eigen authentiek eten en muziek maken. Idem workshops voorbereiden voor pabo en schoolteams. In de scholen pilotlessen geven en presentaties op woonzorgcentra.	Januari 2022 – juni 2022
Stap 5: maken van app, thematische leerboekjes, culturele tijdlijn en Nieuwkomerscanon en transculturele gerechten en muziek (fusion)	
Stap 6: maken van transculturele gerechten eten en uitvoeren van muziek- en dansuitvoeringen met een actief publiek: West ontmoet Oost en Zuid. Invoeren projecten van lokale burgerschapsvorming waarin kennis, cultuurbeleving en het uitwisselen van persoonlijke ervaringen worden geïntegreerd.	Juni 2022 – juni 2023

5.3 Organisatorische stappen

De volgende stappen gaan we bewandelen:

1. Alliantievormingsproces uit de voorbereidingsfase recapituleren waarbij we vooral willen stilstaan bij onze transculturele droom en het maatschappelijk probleem van `onverwerkt koloniaal verleden' die we al bij het eerste contact met elke organisatie getoetst hebben.
2. Nagaan of er veranderingen en nieuwe inzichten zijn binnen het projectkader en vooral gericht op de uit te voeren de projectactiviteiten.
3. Bepalen van ieders verantwoordelijkheden en aanstellen/ verduidelijken van contactpersonen per organisatie en activiteitcoördinatoren over de activiteiten. (Zie pag. **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**). Dit werken we uit in een Huishoudelijk reglement.
4. Afspraken maken voor alliantiebesprekingen o.l.v. penvoerder en interne coördinator.
5. Afspraken maken m.b.t. eerste ontwikkeljaar waarbij vooral voorbereidende werkzaamheden en publicaties centraal staan mede i.v.m. de coronaomstandigheden.
6. Onderzoek doen in literatuur en sleutelinformanten in het netwerk van de alliantie
   - Begin maken met website, lesbrieven/ serieboekjes en app.
   - Zoeken van te interviewen personen voor het boek parels aan de Amstel met nieuwe verhalen.
7. Evaluatiebespreking na 4 en 8 maanden en stand van zaken o maken en eventueel bijstellen.
8. Tussentijds evaluatierapport na 1 jaar.

9. Tweede jaar is vooral uitvoerend: voorbereidende plannen uitvoeren op scholen, buurthuizen en woonzorgcentra.

6. Risico's

6.1 Overzicht van ondervanging van risico's

De risico's van ons project en de ondervanging daarvan:

RISICO'S	ONDERVANGING
Algemeen	Goede organisatiestructuur opzetten met Stuurgroep, werkgroepcoördinatoren gebaseerd op de pijlers met ieder 1 coördinator als trekker van de werkgroep o.l.v. de penvoerder 5.1,2,E De Stuurgroep en daarnaast een penningmeester – voorzitter van één van de organisaties en ervaren penningmeester bij een kerkelijke organisatie – en de penvoerder bewaken de financiën en de inhoud en voortgang.
Problemen in nakomen van gemaakte afspraken	De penvoerder 5.1,2,E bewaakt intern de gemaakte afspraken en heeft contact met alle werkgroepen via hun coördinator alsmede met de gemeente Amsterdam. We hebben er als alliantie voor gekozen dat in een gelaagde organisatie de Stuurgroep het beleid bepaalt en het budget verdeelt en dat de penvoerder zich o.m. als werkgroepcoördinator kennis/ informatie en ook bij educatie samen met leden van de overige organisaties zorgdraagt voor een zo goed mogelijke kwaliteit van de activiteiten. Hij heeft veel projectwerkervaring en managementervaring als schooldirecteur op o.m. Amsterdamse basisscholen en een vmbo-school.
Samenwerking tussen groepen waarvan een deel elkaar nog nauwelijks kent en hiervoor niet met elkaar heeft samengewerkt.	In het begin steken we tijd in elkaar leren kennen en mogelijke risico's met elkaar uit te spreken en de ondervanging daarvan met elkaar afspreken/ vastleggen. Vier keer per jaar een bijeenkomst met alle organisaties om zaken met elkaar af te stemmen.
Veel van ons hebben ervaring met subsidies, maar niet met subsidie waarbij we met elkaar verantwoordelijk zijn voor de hele subsidie.	Vier keer per jaar is er een bijeenkomst met alle organisaties om de zaken met elkaar af te stemmen.
We leven allemaal van subsidies en opbrengsten van de achterban en hebben dat ook nodig. Onenigheid over wie hoeveel van de pot krijgt.	Er is een penningmeester met ruime accountantservaring aangewezen, afkomstig uit één van de zes organisaties (Recogin). De begroting is samengesteld op basis van algemene kosten en activiteitenkosten van de drie werkgroepen

RISICO'S	ONDERVANGING
	kennis/informatie (educatie), beleven van cultuur en uitwisseling van persoonlijke ervaringen. Aan het begin van het proces afspreken wie een gezamenlijk budget af gericht op activiteiten en urenvergoeding van contactpersonen en ontwikkelaars en uitvoerders. Dit wordt bewaakt door de Stuurgroep van de betrokken zes organisaties. Vier keer per jaar wordt de voortgang besproken en twee keer per jaar wordt de verantwoording van de financiën besproken op de gezamenlijke alliantiebijeenkomst.
Onenigheid over de activiteiten – welke activiteiten krijgen prioriteit.	Vier keer per jaar vindt er een bijeenkomst plaats met alle organisaties om de zaken op elkaar af te stemmen. De penvoerder zal in eerste instantie mogelijke samenwerkingsproblemen dienen op te lossen. Bij grote conflicten speelt de Stuurgroep een beslissende rol
Onenigheid over wie de kartrekker is en blijft. Onenigheid over leiderschap.	De Stuurgroep is het aanspreekpunt van de penvoerder. De penvoerder geniet het vertrouwen van alle organisaties.
Als organisaties ermee stoppen, om wat voor reden dan ook (uit onenigheid, geen vrijwilligers kunnen vinden, etc.). kan de inclusiviteit van het hele project en daarmee het toe werken naar een transculturele identiteit in gevaar komen.	In elke pijler werken organisaties uit West, Oost en Zuid samen. In een aantal van de organisaties zitten vertegenwoordigers van verschillende doelgroepen (bv in Soso Lobi zitten mensen uit Suriname met een diverse achtergrond -, bv Creolen en Chinezen). Als er een organisatie wegvalt, blijft de inclusiviteit van het hele project bestaan want de meeste organisaties hebben een hoofddoelgroep maar zijn met de jaren een steeds inclusievere organisatie geworden. Op de bijeenkomsten die we vier keer per jaar houden om af te stemmen, spreken we af hoe we omgaan met de activiteiten die dan komen te vervallen.
Activiteiten kunnen niet worden waargemaakt, om wat voor reden dan ook (stoppen van organisaties, geen vrijwilligers, etc.).	Op de bijeenkomsten die we vier keer per jaar houden om af te stemmen, afspreken hoe we omgaan met de activiteiten die dan komen te vervallen. Bovendien is er veel kennis en ervaring in de penvoerder 5.1,2,E als docent transculturele pedagogiek. Zo heeft hij ook inhoudelijke ervaring over het koloniaal verleden en cultureel erfgoed door zijn eigen migratieverleden uit Indonesië en als pabodocent transculturele pedagogiek. Hij heeft Surinaamse leerkrachten opgeleid en was directeur van een Hindoeschool in Den Haag. Hij kan bepaalde educatie-opdrachten overnemen c.q. uitbesteden door zijn kennis over vooral Oost en West.
Covid-19 is een feit en maakt fysieke ontmoetingen in grote – maar vaak ook in kleine groepen – onmogelijk.	De activiteiten in het 1e jaar zullen *coronaproof* zijn. Dit kan zijn via digitale ontmoetingsmomenten zoals dat ook in het proces van alliantievorming heeft plaats gevonden, maar ook met fysieke ontmoetingen op plekken waar getest kan worden of de afstand goed bewaard. Zo kunnen ook coronaproof video-opnames worden gemaakt van bijv.

RISICO'S	ONDERVANGING
	culturele presentaties die daarna digitaal bekeken en besproken kunnen worden. Ook zullen we het 1e jaar tijd besteden aan onderzoek en het samenstellen van de verschillende publicaties.

6.2 Evaluaties

Om zoveel mogelijk risico's uit te sluiten zullen wij regelmatig de (tussentijdse) producten en het proces evalueren. De Stuurgroep en de penvoerder maken daarvoor een planning alsmede de vorm waarop we dat gaan doen.

Er zijn twee hoofdvormen van evaluatie de outcomes waarbij indicatoren worden vastgesteld.

a. Productevalutie: de concrete activiteiten (outcomes en indicatoren)
b. Procesevaluatie: de beleving en de projectvoortgang

De productevaluatie van onderwijsactiviteiten betreft:

a. Individueel: leerlingen laten we een evaluatieformulier invullen na afloop van een onderwijsactiviteit waarna de tevredenheidsresultaten met eventuele bijstellingen met de leraar worden doorgesproken.
   Dat kunnen open vragen zijn (noem iets wat je leerzaam en leuk vond) of gesloten vragen bijv. vijfpuntsschaal of een combinatie daarvan.
b. Klassikaal: nagesprek met de klas. Wat vonden jullie ervan en hoe kan het een volgende keer nog verder verbeterd worden. Ook tekeningen of het maken van een rap (n.a.v. het verhaal van een gastdocent) kunnen toegepast worden. Hoe verliep de samenwerking en de organisatie?

Ook dialogen zullen op voornoemde manier worden geëvalueerd waarbij een gespreksleider plenair verslag doet van een activiteit.

Bij culturele uitvoeringen is de activiteit op zich onderwerp van de evaluatie:

- Technisch waarbij de organisator/ dirigent wordt ondervraagd
- Qua beleving: zowel het publiek als de betrokken spelers worden ondervraagd en meegenomen bij een algehele schriftelijke evaluatie.

De bewaking van de projectvoortgang vindt tenminste elk kwartaal plaats tussen de penvoerder en de externe adviesgroep.

7. Begroting

We hebben aparte begrotingen gemaakt voor de overhead en de drie pijlers Kennis/informatie (educatie), Beleven van Cultuur en Uitwisselen van persoonlijke ervaringen.
Daarbij is er een onderscheid gemaakt tussen het eerste en het tweede jaar. In het eerste jaar hebben we met de coronaomstandigheden rekening gehouden en zoals ook bij de risico's aangegeven zullen de activiteiten dan *coronaproof* zijn. Dit kan zijn via digitale ontmoetingsmomenten zoals dat ook in het proces van alliantievorming heeft plaats gevonden, maar ook met fysieke ontmoetingen op plekken waar getest kan worden of de afstand goed bewaard. Zo kunnen ook coronaproof video-opnames worden gemaakt van bijv. culturele presentaties die daarna digitaal bekeken en besproken kunnen worden. Ook zullen we het 1e jaar tijd besteden aan onderzoek en het samenstellen van de verschillende publicaties.

De begroting is bijgevoegd als apart document.

8. Literatuur

Baaij R. (2009) De njai. Het concubinaat in Nederlands-Indië.
Berkel M. van (2017) Welk verhaal telt? De oorlogen in Nederlands-Indië/Indonesië 1942-1949 in het geschiedenisonderwijs. Amsterdam (proefschrift)
Berger S. (2016) Istori Kita. Jouw familiegeschiedenis LM publishers
Birney A. (2019) De tolk van Java. (roman)
Bossenbroek M. (2020) De wraak van Diponegoro. Begin en einde van Nederlands-Indië.
Brandon P. & Jones G. (2020) De slavernij in Oost en West Het Amsterdam-onderzoek
Brandsma B. (2016) Polarisatie. Inzicht in de dynamiek van wij-zij denken
Colijn H. (1998) De kracht van een lied overleven in een vrouwenkamp
Deursen A. van (2008) Indische sporen. Nijmegen 2008 Hogeschool van Nijmegen, lerarenopleiding. Pabo.
Dumasy E.A.H. (2000) Serie Kleurrijk onderwijs; deel 1: een oriëntatie in de transculturele pedagogiek: communiceren en begeleiden Amsterdam SWP
Dumasy E.A.H. (1996) Serie Kleurrijk onderwijs; deel 2: een verdieping in de transculturele pedagogiek: lesgeven en management. Zutphen Thieme
Dumasy E.A.H. & Autar K. (2002) Voorbeelden van `communicatie met allochtone ouders'. Utrecht: Echo
Eidhof B. (2020) Handboek Burgerschapsonderwijs Voor het voortgezet onderwijs
Eldering L. (2002) Cultuur en opvoeding. Interculturele opvoeding vanuit ecologisch perspectief.
Kom A. de (1934) Wij slaven van Suriname
Limpach R. (2016) De brandende kampongs van Generaal Spoor.
Penninx e.a. (red) (1998) Etnische minderheden en de multiculturele samenleving Noordhoff Uitgevers B.V.
Pleij H. (2018) Moet kunnen. Op zoek naar een Nederlandse identiteit.
Slavernij en de Nederlandse betrokkenheid in Oost, West en Zuid-Afrika. Nrc 10 februari 2021: themanummer.
Scheffer P. (2007) Het land van Aankomst.
Sint Nicolaas S. (2014) Ketens en banden. (Suriname)
Reybrouck D. van (2020) Revolusi. Indonesië en het ontstaan van de moderne wereld
Unesco z.j. Investeren in culturele diversiteit en interculturele dialoog. Wereldrapport no. 2
Vanvugt E. (2015) Roofstaat. Wat iedere Nederlander moet weten. Nijgh & van Ditmar
Visker R. (2007) Transculturele Vibraties: De multiculturaliteit voorbij.

Vries D. (2009) Indisch Is Een Gevoel. De tweede en derde generatie Indische Nederlanders.
Kramer M. c.s. (1996) Kleuren in de spiegel. Kennis en vaardigheden voor lesgeven in multi-etnisch perspectief. Assen 1996.Zie ook:
https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/796/dl3h5.pdf%3bsequence=32

9. Eindnoten

[i] https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/48/4

[ii] Brandon P. (2020) pag,. 20
[iii] https://wnl.tv/2020/06/12/amsterdam-gaat-uitleg-geven-bij-beelden-met-koloniaal-verleden/
[iv] Zie: Brandon (2020) pag. 16
[v] Unescorapport investeren in culturele diversiteit en interculturele dialoog' pag. 20
[vi] Unescorapport `investeren in culturele diversiteit en interculturele dialoog' pag. 29
[vii] Zie: https://nl.qaz.wiki/wiki/Transculturalism

[viii] Eldering L. 2002 pag. 251.
[ix] Zie Kramer M. c.s. Kleuren in de spiegel. Kennis en vaardigheden voor lesgeven in multi-etnisch perspectief. Assen 1996. Zie Ook
https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/796/dl3h5.pdf%3bsequence=32.
[x] Unescorapport z.j. pag. 31